Yazan: Kemalettin Tuğcu

KÜÇÜK GAZETECİ

ÇOCUK ROMANLARI SERİSİ : 33

Küçük Gazeteci

Yazan :

KEMALETTİN TUĞCU

İTİMAT KİTABEVİ
Cağaloğlu, Narlıbahçe Sokak No. 19
Posta Kutusu — 1283
İSTANBUL

SEVGİLİ OKUYUCULARIMIZ!..

Kemalettin Tuğcu'nun, hazırladığı romanlar büyük ilgi gördüğü için okuyucularımızdan çoğu değerli yazarın hayatını merak etmeye başlamıştır

Okuyucularımızın bu isteğini yerine getirerek değerli yazarımızın hayat hikâyesini aşağıda veriyoruz.

İTİMAT KİTABEVİ

KEMALETTİN TUĞCU'nun BİYOGRAFİSİ

1902 yılında, İstanbul'da, Çengelköy'de doğdu. Hiç bir okula gitmedi ve özel olarak da ders alamdı. Kendi kendisini yetiştirmiş ve tercümeler yapacak kadar da Fransızca öğrenmiştir.

Bütün gençliğini Çengelköy'deki köşkte toplumdan uzak olarak geçirmiş, bu arada roman, hikâye ve şiirler yazmış, küçük el sanatlarının hemen hepsiin öğrenmiştir.

1932 yılında Türkiye Yayınevine yazar ve idareci olarak girdi, 24 yıl orada çalıştı, bu sırada 12 yıl Ev-İş kadın mecmuasını, Moda Albümünü, Kadın gazetesini idare etti ve o tarihten itibaren İstanbul'da çıkan hemen bütün çocuk mecmualarına roman, hikâye ve şiir yazdı.

1955 yılında Doğan Kardeş matbaasına müdür olarak girdi, ertesi yıl Hayat mecmuasına geçti ve arşiv şefliği ile kütüphane memurluğu görevlerini aldı. Hâlen bu işlerde çalışmaktadır.

Tercüme eserleri: Çırak, Uçman, İzci Korkut, İzciler Kralı, Araba ile Dünya Gezisi.

Büyük romanları: Uçurum, Saadet Borcu, Küçük Sevgili, Hissiz Adam Taş Yürek, O Yolun Yolcusu.

Gençlik Romanları: Çocuk Haftası, Binbir Roman, Cumhuriyet Çocuğu mecmualarında 50 kadar roman.

Çocuk romanları: Muhtelif çocuk mecmualarında tefrika edilmiş 80 adet roman. Hikâyeler: Çocuklar için yazılmış 160 hikâye, gençler için yazılmış 200 hikâye ve muhtelif şiirler.

Kemalettin Tuğcu, gazi ve mâlûl bir binbaşının oğludur. 1940 yılında evlenmiş ve bir oğlu ile kızı vardır.

CİNAYETİ YAZIYOR !

Gecenin nemiyle ıslanmış kaygan taşların üzerinde sık ayak sesleri belirdi. Tabanları ensesini döven, on iki, on üç yaşlarında bir çocuk boğazı parçalanırcasına bağırdı :

— Dün geceki cinayeti yazıyor !..

Gözleri mahmur, somutuk hizmetçiler kapılarının önlerinde sütçüyü beklerken başlarını çevirdiler. Birisi :

— Hay sesin kısılsın, diye söylendi. Sabah karanlığı ne var ciyak ciyak bağıracak. Herkesin uykusunu başına sıçratıyorsun!

Sonra karşıki evin kapısında duran ve sabah sigarasını içen ahçıya döndü :

— Sen de az meraklılardan değilsin İbrahim Usta.

Ahçı kaşlarını çatarak :

— Sabah sabah aksilenme, dedi. Uyumaktan mankafa olmuşsun Hâlâ da sabah karanlığı sayıklıyorsun.

Hizmetçi kızdı :

— Ben senin gibi tavuklarla beraber yatmıyorum.

— Ben tavuklarla yatar. Horozlarla kalkarım.

Kapıdan kapıya kavga uzayacaktı ama küçük gazeteci onların arasına girdi. Koltuğunun altından çektiği gazeteyi uzatırken bağırdı :

— Parasını yarın alırım ahçıbaşı. Oku bak, herifçioğlunun birisi bir zengini vurmuş.

Hizmetçi haykırdı :

— Sen de bu üyzden gazeteyi daha çok satacaksın degil mi? Ekmeğine yağ sürüldü. Çapkın. Çıngır çıngır ne bağırıyorsun öyle? Sabah sabah seni mi dinleyeceğim.

Gazeteci hizmetçinin yanına sokuldu. sonra tâ kulağının dibinde :

— Cinayeti yazıyooooooor!

Diye avazı çıktığı kadar bağırdı.

Avuçlarını kulaklarına kapatan hizmetçi :

— Hay çenen tutulsun yumurcak. Dilini ensenden çeksinler emi? Diye haykırarak kapının yanındaki süpürge sopasını kaptı ama gazeteci çoktan köşeyi dönmüş ve uzaklaşmıştı. Kapının eşiğine çökmüş olan ahçı çocuğun haline güldükten sonra gazeteyi açtı. Daha bir göz atar atmaz bağırdı :

— Hay alçak herif hay!

Hizmetçi kendisini tutamadı. Sokakta kimseoln olmadığını görünce karşıya geçti :

— Ne olmuş İbrahim usta. Kim kimi öldürmüş? Yumurcağın sesi beynimi oydu. Kulağımın zarı patladı galiba. Bâribirşey olsa!

Ahçı yeni bir sigara yakarken :

— Daha ne olacak. dedi. Genç bir tüccarı bal gibi öldürmüşler.

— Kim öldürmüş?

— Ne bileyim ben. Dinle bak ne yazıyor.

Ahçı okumaya başladı :

«Gazetemiz makineye verilirken aldığımız bir habere göre, şehrin en zengin tüccarlarından biri yazıhanesinde ölü olarak bulunmuştur. Han bekçisi İsmail, saat bire doğru alt kattaki mağazada elektriğin yanmakta olduğunu görmüş, içeriye girince, mağazanın arkasındaki yazıhanede Bay Sermed'i ölü olarak bulmuş ve derhal en yakın emniyet memurlarına haber vermiştir. Bay Sermet arkasından kafasına vurulan bir keserle öldürülmüş ve kasadaki yirmi bin lira çalınmıştır. Katil aranmaktadır.»

Ahçı okumasını bitirince :

— Akşam gazetelerinde muhakkak daha fazla havadis vardır, dedi. Haydi sen işine git. Beni de lâfa tutma. Öğleye yemek yetiştireceğim. Saat dörtte gel. Filispit aşam gazetesini getirir. O zaman kurtlarını dökersin.

Hizmetçi sordu :

— Filispit de kim?

— Kim olacak, seninki. Kulağının zarını patlatan çocuk. Asıl adı Alidir ama hocaları bile filispit diyor.

— Filispit ne demek?

— Filispit demek volespit demektir. Haniş u çocukların bindiği iki tekerlekli çeytan arabası.

— Sen şuna bisiklet desene?

— Bisikletin öteki adı da filispittir işte.

— Peki, Aliye neden bu adı takmışlar?

— Ayağına çabuk olduğu için ona böyle derler.

— Birşey daha soracağım, bu filispit mektebe gidiyor demek?

— Gidiyor ya! Ne yapsın zavallı, geçim dünyası. Saat dörtte kalkıp sekize kadar gazete satıyor, sonra okula yetişiyor. sonra da akşam gazetelerini satıyor.

— Babası yok mu bunun?

— Var, var ama işten çıkarmışlar. Ne zamandır boştaymış. Bir annesi bir de küçük kızkardeşi var. Bu üç cana işte bu çocuk bakıyor.

— Bak, içim acıdı şimdi.

★

Saaot sekize gelince Ali, kan ter içinde Unkapanının dar ve fakir sokaklarının birinde, yağmurdan, güneşten tahtaları kararıp bükülmüş, tek katlı bir evin kapısına geldi.

— Anne, anne, çantamı ver, okula geç kaldım, diye bağırdı.

Annesi telaşla kapıyı açtığı zaman boynundaki kayışı sıyırıp içine gazete koyduğu kartonu içeriye attı. Sonra şiş cebinden yirmi beşlikleri, onlukları çıkarıp saydı. Bir kısmını bir torbaya koyarak ağzını düğümledi :

— Şunları sakla anne, dedi. Gazete almak için bana lâzım Şunları da al, babamın sigarasını unutma. Haydi Allahaısmarladık.

Uykudan yeni kalkan babası kapıya geldiği zaman da o çoktan uzaklaşmıştı. Adamcağız :

— Hiç gazete kalmamış mı Saniye? diye sordu.

Kadın, kayışla mukavvayı bir tarafa saklarken :

— Hepsi satılmış, dedi. Akşam bir cinayet olmuş galiba.

Yazıhanelerde, şirketlerde uzun zaman muhasebecilik yapmış olan Bay Davut gazetelerin en çok ilan sahifelerini okur, işçi arayanların adreslerini alır, hergün bir ümitle oralara başvururdu.

İki ay evvel, yanında çalıştığı adam onu hemen hemen kovmuş yerine kendi akrabalarından olan genç bir hanım almak istemişti.

Adamcağız elindeki ekmeği bırakmamak için çok yalvardı, direndi, hatta bir aralık ağladı bile. Fakat Patron onu dinlemedi. Koltuğundan kalkarak bağırıp çağırdı, işlerine dikkat etmediğini haksız yere söylenip kendisine yolverdi.

Davut Efendi böylece açıkta kaldığı için çok üzülmüştü. İşte bu yüzden Ali okula gitmeden önce gazete satmağa başladı..Zavallı çocuk daha çok gazete satabilmek için gücü yettiği kadar koşuyor ve sesi yettiği kadar bağırıyordu.

Yüzü sevimli, üstü temiz pak olduğu için bir çok gazete meraklısı sabah gazetelerini ondan alıyor, başka gazeteci geçse bile onun yolunu bekliyorlardı.

Ali işinin tam adamıydı. Her sabah hemen hemen ayni dakikalarda, ayni sokaklara dalar, müşterilerilerini isimleriyle bir bir bilir, daha hızını kesmeden gazeteyi uzatır, ana caddelerde kendilerine yer tutmuş olan kabaca gazetecilerle dalaşmağı hiç sevmez, kısa zamanda gazete kartonunu bo-

şaltır, gel geç müşterilere pek aldırmaz, sokaklara hesaplı dalar, giderken de kendi kendine biraz söylenirdi :

— Şu doktor beyin çu apartmanındaki Efendi babanın. Şu Sevim hanımın...

Müşterilerin içinde gazete tiryakileri ve kibar adam çoktu. Bazısı döru beş gazete birden alır, eski gazetelerden de ısmarlar, bazısı günü gününe mecmua isterlerdi.

Öyle bağırmasının sebebi de yeni müşteri bulmak değil, geldiğini ve paranın, gazeteyi alacak olan adamın hazır olmasını sağlamaktı. Bazen bir pencere açılır, kaşları çatık biri onu azarlar Ali buna hiç kızmaz :

— Affedersiniz amca, derdi. Gazeteleri satıp okula yetişeceğim.

Adam öfkeyle sorardı :

— Avazın çıktığı kadar bağırmadan satamaz mısın?

— Satarım ama alışmışlar benim sesime, ben bağırmayınca yerlerinden kalkmıyorlar. Bağırırsam bir sokak müşterisi paraları ellerinde, kapıya iniyorlar.

— Peki benim uykum ne olacak?

— Sizin kapıda bir daha bağırmam.

Yavaş yavaş, hastası, küçük çocuğu, aksisi, uykucusu olan evleri bellemişti. Daha sonra da onu azarlıyan insanlar pencereden sesleniyor, bu güzel yüzlü, ateş gibi çocuğun çalışmasını sevgi ile seyrediyorlarda. İçlerinde:

— Ali, artık bağırmıyorsun?

Diye soranlar olduğu zaman :

— Ne yapayım, diyordu. Dilimi koparacaklarmış. Tok açın halinden anlamazmış.

Yeni dillenmiş çocuklar ona pencerelerden sesleniyor, bazen bir ihtiyar camı açıp soruyordu :

— Ali, saat kaç benim ki durmuş.

Ali bütün mayalleyi güldüren bir cevap verirdi :

— Yelkovan tam yedi buçuğu gösterirken ben köşebaşında olacağım teyze.

O gittikten sonra bir çocuk annesine sorardı :

— Yelkovan ne demek?

— Yelkovan dakikaları gösteren saatin uzun ibrlsi. Kısasına da akrep derler.

Neden akrep demişler?

— Onu babana sor. Adı öyle işte.

★

Ali ogün herzamankinden çok gazete alıp satmış, saat onaltıya doğru okuldan çıkınca da doğru akşam gazetelerini almağa gitmişti.

Çocuklar, koltuklarında mukavvaları, omuzlarında kayışları itişerek, kakışarak gazete alıyor ve bağırarak hesap yapıyor, gazetesini alan, çıplak bacaklarının var kuvvetiyle sokaklara dalarak etrafı çın çın öttürüyorlardı.

Ali paralarını sayıp hazırlamış ve sokulmuştu. Bu sırada meraklı satıcılardan biri yüksek sesle okuyordu :

«Cinayeti yazıhaneden kovulan eski muhasebecinin yaptığı kuvvetle sanılmaktadır ve bu eski muhasebeci Davut aranmaktadır.»

Ali çok defa sattığı gazetelerde ne havadis bulunduğunu okumağa zaman bulamazdı. Fakat kulağına çalınan bu kelimeler onu birden şaşırttı. Sokularak gazetelerini aldı. Biraz geriye çekilerek cinayetin yazılı olduğu yeri çabucak buldu, satırlar gözlerinin önünde titremeğe başladı :

«İki buçuk ay kadar önce maktulle bir ağız kavgası yapan muhasebeci Davudun bulunması için bütün emniyet memurları harekete geçmiştir.»

Ali bütün yazıyı okuyamadı. Olduğu yerde haykırdı. Gözleri kararıyor, dünya sanki başına yıkılıyordu.

Arkadaşları şaşırmışlardı :

— Ne oldu be Filispit, neye bağırdın?

Zavallı çocuk onlara cevap veremedi. Taşların üzerine serilmiş, katılarak ağlamaya başlamıştı.

BABA OĞUL

Ali serildiği yerden nasıl kalktığını, etrafa yayılan gazeteleri nasıl toplayıp evine koştuğunu bilemiyordu.

Gözleri kıpkırmızı, yüzü sapsarı içeriye girdiği zaman :

— Kaç biradan, git buradan baba, seni yakalıyacaklar. Diye haykırdı.

Tekrar ağlamağa başlamıştı :

— Baba, seniyakalıyacaklar, seni asacaklar. kaç buradan, haydi durma, al sana para vereyim. Bütün parayı vereyim. Durma babacığım, durma öyle.

Şaşkına dönen adam haykırdı :

— Ali, oğlum, kendine gel. Neden, kimden kaçayım, neden yakalıyorlarmış beni? Ben ne yaptım?

Korku, telaş ve heyecandan dili dolaşan çocuk :

— Öldürmüşler, dedi.

— Kimi öldürmüşler?

— Onu işte, onu öldürmüşler, O tüccarı.

— Hangi tüccarı?

— Senin yanında çalıştığın tüccarı.

— Ne! Sahi mi? Kim öldürmüş? Hem bize ne?

— Senden şüphe ediyorlarmış, senden baba.

— Benden mi

— Al, oku.

Beti benzi uçmuş olan adamcağız gazeteyi kaptı. Orada yanında çalıştığı, kendisini kovan tüccarın adını ve kendi adını da okudu. Alnında terler belirmişti.

Ali bir türlü rahat edemiyordu :

— Baba, daha ne duruyorsun? diye bağırdı.

Babası kaşlarını çattı :

— Oğlum bu memlekette kanun var, adalet var, Hiç bir insan kaçmakla yakasını kurtaramaz. Ortada böyle bir cinayet olduğu zaman birçok insandan şüphe edilir. Bunlar sorguya çekilir. Bir cinayetin aydınlanması için, suçlunun yakalanması için bir kaç kişinin sıkıntıya girmesi olağan şeylerdir. Yapmadığım bir cinayeti duyarak benden şüphe ediyorlar diye kaçarsam üzerime haksız yere şüpheleri çekmiş olurum.

Ali rahat edemiyordu :

— Babacığım, ya seni asarlarsa?

Bay Davut acı acı gülümsedi :

— Evladım, sorup soruşturmadan, suç iyice anlaşılmadan kimseyi asmazlar. Ben şimdi merkeze gider kendimi gösteririm.

Mahallenin karakolu onlara çok yakındı. Bay Davut ayakkabılarını bile giymeğe lüzum görmedi. Zaten onlarda giyilecek hal kalmamıştı. Terlikleriyle, başı açık, yalnız bir sigara yakarak evden çıktı.

Hava epeyce karardığı için o kılıkta çıkmağa sıkılmıyordu. Cadde çok kalabalık olduğundan arka sokaklardan dolaşarak gitti.

Semtin karakolunda her zamankinden daha fazla bir telaş vardı.

Yüzü kıpkırmızı olan muavin oraya koşuyor, boyuna zır zır öten telefona cevap veriyordu.

Bay Davut içeriye girince ihtiyar bekçiye Komiseri görmek istediğini söyledi. Bekçi ona altında yangın kovaları sıralanan bir tahtayı gösterdi :

— Şimdi telaşımız var, biraz bekleyin, dedi.

Bay Davut evde yemeğe bekledikleri için, işini bitirip hemen gitmek istiyordu. Şimdi karısı muhakkak onu pencerede beklemekte, küçük kızı huysuzlanmaktaydı. Ali kimbilir ne üzünü çekiyordu.

Bir kaç emniyet memuru kan ter içinde komiserlik odasına girip çıkıyordu. Muavin onlara durmadan bağırıyordu. Derken bir iki yabancı adam da geldi. İçeride uzun uzun konuşmak için kapıyı kapattılar.

Bay Davut kapıda bekleyen ihtiyar Bekçiye seslendi :

— Sizin işiniz bitmeyecek gibi. Ben komiser beye bir görüsemde gitsem diyordum.

Yaşlı Bekçi :

— Senin işin biraz geri kalsın, dedi. Herkesin başında kavak yelleri esiyor. Cinayet var, cinayet, anladın mı?

Davut Efendi :

— Neye darılıyorsunuz, dedi. Çoluk coçuk evde yemeğe bekliyor.. Siz kaça kadar açıksınız?

Bekçi kızdı:

— Burası bakkal dükkânı değil.

Bay Davut biraz daha bekledi. Sonra yaşlı bekçinin önünden geçerek Caddeye çıktı. Ertesi günkü sigarasını almak için köşedeki tütüncüye gitti. Sonra daha kestirme olur diye bir viraneye saptı.

Hava iyice kararmıştı. Bay Davut terliklerini sürüyerek yürürken karşıdandoğru üç karaltının sokaktan çıkıp kendisini görünce durakladıklarını gördü.

Bir ses ona :

— Hey, dur orada, kıpırdama, diye bağırdı.

Bu, mahalle bekçisinin sesiydi. Bayramlarda bahşiş almağa geldiği zaman Davut bey bu sesi hep duyar, onunla ahbaplık ederdi. Ama bu adam şimdi büsbütün yabancılaşmıştı. Yanında iki emniyet memuru ile yaklaştı ve kendisini görür görmez de :

— İşte o, ta kendisi, dedi.

Memurlar Bay Davudun kollarına yapıştılar. Birisi :

— Nereye kaçıyorsun diye sordu.

Bay Davut üzüntü içinde :

— Oğlum, benim kaçtığım filan yok, dedi.

— Bu viranede ne işin var?

— Tütünçüye uğradım. Daha kestirmedir diye...

Sözünü tamamlıyamadı. Memur :

— Uzat ellerini, dedi...

Bay Davut ellerini uzatmasıyla kelepçenin elierine geçirilmesi bir oldu. Zavallı adam birden şaşırdı. Kendisine yapılan bu hareket sinirlerini bozdu. Kelepçenin soğukluğu yüreğine kadar işlemişti.

Onun bu hareketinden kaçmak istediğini sanan iki memur hemen bir taksi çevirdiler. Bay Davudu içine tıktılar ve :

— Çek emniyet müdürlüğüne, dediler.

★

Bay Davudun karakola gitmek için evden çıktığından pek az sonra mahalle bekçisiyle iki emniyet memuru eve gelmişlerdi. Ali babasının arkasından, içi sızladığı için, avunurum diye müşterilerine gazetelerini götürmeğe gitmişti.

Bayan Seniye, içine bir kurt düştüğü için rahat edemiyordu. Kapı çalınınca telaşla koşmuştu. Bekçi :

— Bay Davut nerede, biraz kapıya gelsin, dedi.

Kadıncağız :

— Evde değil, dedi. Şimdi çıktı.

Nereye gitti.

— Karakola gitti.

— Karakola mı? Oraya kimse gelmedi.

Kadıncağızın yüzüne iki damla yaz indi :

— Allah inandırsın, karakola gitti, dedi.

— Neye gitti karakola?

— Bir cinayet olmuş da onun için.

Memurlar durumsadılar. Bir tanesi :

— Ekrem, sen git, bak, dedi.

Memur koşarak gitti ve beş dakika sürmeden döndü :

— Karakolda öyle kimse yok. Haydi evi arıyalım. Rüştü sen kapıda dur.

Bekçi kapıda durdu. Seniye Hanım ağlıyordu. Memurlar evi kömürlüten tavanarasına kadar aradılar. Bay Davut yoktu. Bir köşede korkudan titreyen Nejlaya sordular :

— Baban nerede?

Çocuk çenesi titreyerek :

— Gitti polis amcacığım, dedi.

— Nereye gitti?

— İşte oraya, sizin evinize.

Memur Ekrem çocuğu sorgu soran arkadaşına :

— Bırak allahaşkına, dedi. Ne bilir bu çocuk.

İki memur evde kimse bulunmadığını anlayınca bekçiyi çağırarak ayrıldılar. Bu iş bir saat kadar sürmüştü.

Ali soluk soluğa eve geldi, babasını bulamayınca karakola gitti. Komiser yoktu. Muavin sert sert :

— Kimi istiyorsun? dedi.

— Bay Davudu.

— Bay Davudu mu? Sen onun nesi oluyorsun?

— Oğluyum.

— Oğlum o Emniyet müdürlüğünde. Viranede yakaladılar onu. sen ne yapmak istiyorsun?

Bu, virane de yakalandı lafı Ali'yi şaşırttı. Kekeliyerek :

— Babam kaçtı mı? diye sordu.

Muavin :

— Ben daha fazla konuşmam, dedi. Sen de evden ayrılma. Hepinizi sorguya çekecekler.

Ali'nin dişleri birbirine vurdu. Ağlamağa bağladı :

— Benim babam katil değildir Bay Muavin, dedi. O kaçmadı. O buraya geliyordu. O parasız, terliklerle...

Avuçları yüzünde sesli sesli ağlıyarak karakoldan çıktı.

BİR YABANCI ADAM

Gece ilelemişti. Ayaklarını taşlara çarparak yürüyen Ali'nin gözleri dünyayı görmüyordu. Gece karanlığı olmasa herkes onun ağladığını görürdü.

Ali yüzündeki yaşları herkese göstermekten çekinmek için karanlık yerleri arıyordu. Tam köşeyi dönerken babasına sigara aldığı tütüncünün önünden geçerken, rum olduğu konuşmasından anlaşılan bir adamın :

— Hey... dediğini duydu. Davudun evini sorarım. Bende alacağı vardı. Vereyim fukaraya.

Ali durdu. Adamın kolunda uzunca bir paket vardı. Dirseği ile kalçasının üstüne sıkıştırmıştı. Bir eliyle cebini karıştırıyor,galiba para arıyordu.

Dikkat eti, uzun boylu, geniş omuzlu bur adam. Şapkasını iyice kaşlarının üstüne doğru indirmiş, ama yine gözlerinin açık mavi olduğu, sol kaşının üzerinde de evvelce aldığı bir yaranın yerinin iyi olduğu, ama orada kaz çıkmadığını görüyordu. Ali biraz uzakta hayret içinde tarifini dinliyordu. Sonra sigarasını aldı ve :

— Mersi. dedi.

Yürümeğe başlamıştı. Ali kimseden alacağı olmadığını bildiği için onu uzaktan izliyordu.

Yabancı, tütüncüden öğrendiği eve gitmek için sokağın boyunca yürüyeceği yerde viraneye sapmıştı. Orada, karan-

lıkta, etrafına bakınarak acele ile yürüyordu. Telaşlı bir hali vardı. Bay Davudun evinin viraneden ayrıldığı tahtaperdeye doğru gitti. Karanlık ve yas içinde eve baktı. Biraz durakladı. Sonra eski bir konağın arsası olan ve çocukların yabani kerevizleri temizleyip kendilerine oyun yeri yaptıkları arsadaki, üzeri ağır bir taşla kapalı olan üzerindeki kapak taşını kaldırdı. Paketin kağıtlarını soydu. İçinden çıkardığı bir şeyi kuyuya attı. Kapağı tekrar kapattı.

Ali biraz uzakta, karanlıkta, saklandığı yerden bu adamın yaptıklarına dikkatle bakıyordu. Taşı kapattıktan sonra kâğıtları ne yapacağını düşünür gibi durumsamış, sonra ononları buruşturup baldıranların, yabani kerevizlerin içine fırlatmıştı.

İşini bitirince etrafına yine bakındı. Sonra duvar dibinden sinsi sinsi yürüyüp karanlık sokağa geçti ve ortadan kayboldu.

Ali bu adamın kuyuya ne attığını görmemişti. Kendini tutamıyarak kuyunun yanına kadar gitti. Kuyuya korkarak baktı. Otların arasındaki kâğıtlardan birini aldı. Bu bir gazeteydi. Karanlıkta yazıları pek seçilmiyordu ama bir tarafında siyahımsı bir leke, bir kan lekesi vardı.

Ali korku ile elindeki gazete parçasını yere attı. Telaşla evinin yolunu tuttu.

Kapının önüne gelir gelmez yabancı adamı da, kanlı gazeteyi de unuttu. Mahalle bekçisi onun karşısına çıkmıştı :

— Nereden geliyorsun?

Ali şaşaladı :

— Şey, dedi. Babamı aradım, mavine gittim. Onu götürmüştü. İçini çekti :

— Dur bakalım, hemen meraklanma, dedi. Baban suçsuz bir adamsa er geç ortaya çıkar.

✱

O gece evdekiler sabahlara kadar uyuyamadıiar. Anne odanın bir köşesine çökmüş, avuçları yüzünde, hem ağlıyor, hem de mırıldanarak dua ediyordu.

Ertesi gün Ali Aylardan beri ilk defa okula gitmedi. Gazete satmayı da canı istemedi. Öğleye doğru onu annesiyle, kardeşiyle karakola çagırdılar. Her biri ayrı ayrı muavinin odasına girdi. Annesi çıkıp Ali odaya girdiği zaman komserin yanında sivil giyinmiş bir yabancı gördü. Odada konuşulanlarla hiç ilgili görünmüyor, bir misafir gibi gazetesini yüzüne kaldırmış okuyordu.

Ama Ali içeriye girince bir defa bikmıştı. Ali de onu görmüş ve tanımıştı. Mahallede kömürcüyü öldürdükleri zaman bu adamı görmüştü. Komiserle beraber tahkikatı o yapmıştı.

Ali annesinin ağlıyarak çıktığına çok üzüldü Muavin biraz asık bir yüzlü gelen çocuğa baktı.

— Oğlum, dedi, sen de annene, kardeşine acı.Bu işin bir an önce bitmesi lazım. Annen işin böyle uzamasına dayanamaz Zaten zayıf kadın. Baban işin böyle olacağını hiç düşünmemiş.

— Bu cinayeti babam mı yapmış?

Sivil memur Bay Ekrem gazetesini çekerek çocuğa baktı. Muavin Alinin saflıkla sorduğu sorudan biraz sıkıldı, içi acımıştı :

— Daha belli değil, dedi. Ama öyle görülüyor. Eğer mahkemeyi uğraştırırsa kendisi için daha kötü olur. Doğruyu söylemek en yakın kurtuluş yoludur. Yalan dolanla işi uzatmak aleyhine olur. Sen benim sorduklarıma cevap ver.

Ali bekledi, Muavin sordu :

— Baban evvelki gün evden hiç çıktı mı?

— Çıktı efendim. Ben erkenden gazete almağa gittiğim için hangi saatte çıktığını bilmiyorum. Akşam yemeğinde

kendisini tekrar işe almasını rica için gideceğini söylemişti.

— Gitti mi, gitmedi mi?

— Gitti. Ben okuldan döndüğüm zaman onu evde buldum. Gazete kartonunu alıp çantamı bırakırken annemi gördüm. Ne olduğunu, neden ağladığını sordum. Babamın haline ağlamış. Babam gittiğinden daha beter gelmiş. Biz konuşurken yukarıda öksürüyordu.

— Peki o gece?

— O gece mi?

— Evet, o gece tekrar çıkmadı mı?

— Hayır, çıkmadı. Hatta yemeğe bile gelmedi. Uzanmış yatıyordu.

— Hiç çıkmadı mı odasından?

— Çıktı, biz yemek yerken sigara almak için Gaffar efendinin dükkânına kadar gitti.

— Ne kadar kaldı orada?

— Dükkân çok yakın. Yanımızdaki viraneyi geçince hemen sokağın köşesinde. Kapıyı bile kapatmadan çıkmıştı. Bir gitti, bir geldi.

— Ama babanın sabaha karşı gelmiş olduğunu söylüyorlar.

— Ben babamın tütüncüden döndükten sonra tekrar sokağa çıktığını bilmiyorum.

— Sen uyurken çıkmıştır.

Ali içini çekti :

— Bizim evin iki odası var. Birinde kardeşimle ben yatıyorum. ötekinde de annemle babam yatarlar. Babamın bir aralık ağladığını, annemin onu yatıştırmak için yavaş yavaş konuştuğunu duydym. Uykum kaçtı. Gece yarısına kadar uyuyamadım. Nihayet onların sesi kesildi, ben de dalmıştım.

Muavin dikkatle dinliyordu. Ali susunca :

— Baban evden çıkarken keseri yanına almış mıydı? dedi.

Ali şaşaladı :

— Keseri mi?

Düşündü, yüzü kıpkırmızı kesildi. Birden öfkelendi :

— Muavin Bey, o tüccarı gece öldürmüşler. Baman ona yalvarmağa gittîgi zaman gündüzdü. Ben saat onaltıda eve geldim, onu evde buldum. Siz zavallı adamı ille suçlu diye astıracak mısınız?

Muavin kaşlarını çattı :

— Sen sorduklarıma cevap ver, dedi. Ben sana tütün almağa gittiği zaman keseri yanına aldı mı diye sordum.

— Babam keseri ne yapsın? Zaten bizde keser var mı? Bir şeye lâzım olursa yanımızdaki komşu Emekli Yarbay Halil Bey denalırız.

— Belki bir işe lâzım olmuştur da babam daha evvel almış, geriye götürmeyi unutmuştur.

— Baban aldığı şeyleri hemen yerine verir. Zaten Albay çok sinirli adamdır. Hemen işi bitirince götürmezsek kızar.

— Baban son günlerde kimlerle konuşuyordu ?

— İşte bu Emekli Albayla. Bazen onların bahçesine gider tavla oynardı.

— Kahveye çıkmaz mıydı?

— Önceleri çıkardı. Ama sonra, işsiz kalınca kahveye hiç gitmedi. Parası yoktu ki gitsin.

— Peki ne ile geçiniyorsunuz?

— Ben gazete satıyorum. Siz de biliyorsunuz bunu.

Muavin masasının çekmesinden birşey çıkardı :

— Yakın gel, şuna bir bak bakayım, dedi. Sen bu düğmeyi tanıyor musun?

Ali sokuldu. Gözleri yaşarıyordu. Elinin tersiyle gözlerini sildi. Baktı. Yüzü yine kızardı ; Muavin :

— Babanın cekedinin düğmesi değil mi? dedi.

Çocuk içini çekti :

— Evet Yazıhanede patron onu kovarken itip kakmış, düğme o zaman kopmuş. Cekedinin yakası da yırtılmış. O akşam çok kederliydik. Babam başka yerlerde iş arayacaktı. Annem onun yakasındaki yırtığı dikerken düğmenin eksik olduğunu görmüştü. Onun yerine cebine bir siyah düğme dikti.

KATİLİN OĞLU

Alinin babası tutuklanmış, ceza evine kapatılmıştı. Mahkeme olacaktı. Ali ile annesi boyunlarını büküp beklemeğe başlamıştı. Ali bir sabah gazetelerini sattıktan sonra okula gitti. Fakat gittiğine de bin defa pişman oldu. Arkadaşları etrafını çevirmiş, yüzüne tuhaf tuhaf bakıyorlardı.

— Demek senin baban katil oldu ha?
— Demek sen bir katilin oğlusun.

Ali kâh ağlıyarak, kâh öfkelenerek arkadaşlarını susturmağa çalıştı. Ama onu kıskananlar da vardı. Notları çok iyi idi. Öğretmenler onu başka çocuklara örnek gösterir, çalışmadıkları için azarlarlardı.

Bu yüzden bilmeyenler, duymayanlar da Ali'nin babasının katil olduğunu öğrenmişlerdi. Hatta onu asacaklarını söylüyorlardı. En çok sevdiği arkadaşları bile onun yanına sokulmuyor ve sıra arkadaşı bir başka sıradaki boş yere taşınıyordu.

O akşam eve gelince çantasını kaldırıp taşlığın ortasına fırlattı :

— Anne, ben artık okula gitmeyeceğim, dedi.

Annesi keder içinde :

—Neden gitmeyeceksin, dedi. Bir sende ümidimiz kaldı.

Çocuk birden boşandı :

— Babası katil diye benimle alay ediyorlar, yanımdan kaçıyorlar. Öğretmenler bile bana başka gözle bakıyorlar.

Alinin hakkı vardı. Mahallenin çocukları evlerinin önünden geçerken artık ona seslenmiyorlardı. Daha çabuk yürüyor, eve hçi bakmıyorlardı. Geçerken de birbirlerini dürtüyor, sonra birşeyden korkmuş gibi, birden koşarak uzaklaşıyorlardı.

lAinin bütün okuma hevesi birden kırılmıştı. Annesi üstüne varamıyordu. Çocuk serseriler gibi uzak mahallelerde dolaşıyor, gazetesini satarken eskisi gibi çıngır çıngır bağırmıyordu.

Viranelerde, arsalarda sessizce ağladı.

Nihaye ık mahkeme olmuştu. Bunu gazeteler kısaca yazdı. Bay Davut cinayetle ilgisi olmadığını söylemişti. Hanın kapıcısı onun Bay Sermedin yanına girdiğini, ama tekrar çıktığını görmediğini söylemişti.

Bay Davut kendisini savunacak durumda değildi. Mahkemenin karar vermesi başka bir güne bırakılmıştı.

Bayan Seniye kapı kapı dolaşıyor, ağlıyor, kocasını kurtarmak için akıl danışıyordu. Emekli Subay ona:

— Seniye Hanım, paran yoksa mahkeme ona bir avukat verir, diyordu. Ne alğayıp duruyorsun be kadın. Kocan şeytana uyup bir suç işlemediyse er geç meydana çıkar. Eğer suçsuz bir insansa Allahtan büyük avukat mı olur ?

Ne garip. O da adamcağızın katil olduğuna inanıyordu:

— Suç öldürende değildir, derler. Çok doğru. Bazı insanlar kötülükleri yüzünden ölümü hak ederler. Eğer zavallı adam o yeisle bir suç işlediyse ne yapalım.

Bütün komşular gibi o da Bay Davud'un suçlu olabileceğini düşünüyordu. Ana oğul ortık kendi içlerine kapanmış, kimseye dertlerini açmak istemiyorlardı.

Bir gün bay Ekrem, o sivil giyinen memur eve geldi. Her tarafı iyice aradı. Hep keseri soruyordu. Emekli Subayın evine de gitmiş ve ara sıra komşunun ödünç aldığı keseri muayene etmişti.

Sonra bütün eşyayı iyice aradı. Paraları soruyordu. Yirmi bin lirayı nereey saklamışlardı?

Seniye hanım küçük kızını bağrına basarak:

— Beyefendi, Allah kalbinize merhat versin, şu yavrucağın ölüsünü öpeyim para pul gördümse, diye ağlamağa başladı. Hemen üç aydır bir damla çocuğun satttığı gazete parasıyla geçiniyoruz. İşte halimizi görüyorsunuz.

Zavallı kadın artık kocasının cezaevinde kalmasına razıydı. Bütün korkusu onu asacaklarını düşünmesiydi. Bay Ekrem bunu anlamış:

— Merak etme, demişti. İşin içinde aırğ tahrik var. Asamazlar.

★

Günler gözyaşı içinde geçiyordu. Komşular şimdiden onlardan el çekimişlerdi. Kadıncağızın en samimi olduğu, dert-

ieştiği yakın komşuları başka evlerde toplanarak bu cinayet işini konuşuyorlar, işten kovulan adamcağızın ağır sıkıntılar içinde böyle bir düşüncesizlik yaptığını anlatıyorlardı.

Birisi bir sabah dayanamamış, eve gelerek açıkça sormuştu:

— Seniye Hanım, eenfdin paraları nereye sakladı?

Zavallı kadın çok fena sarsılmış, küçük kızını bağrına basarak haykırmıştı:

— Hem katil, hem de hırsız öyle mi? Allah hepinze insaf versin.

Artık dertleşecek kimsesi de yoktu. Zaten kimseyle görüşmek istemiyordu. Geceleri üçü başbaşa veriyor, ama hiç konuşmuyorlardı. Annesi ağlarken Ali dişlerini, yumruklarını sıkıyor, birşeyler yapmağı düşünüyordu.

Nihayet mahkemenin karar vereceği gün gelip çatmıştı. O gün Ali gazetelerini satmış, erkenden dönmüştü. Seniye hanım hazırlanmıştı. Ali:

— Sen çocuk mu oldun be Anne? diye bağırıyordu. Bu halde, bu zavallı çocukla nereye gideceksin? Bir de seninle mi uğraşalım. Babam seni, bu kızı görürse büsbütün üzülür.

Annesi ağlıyordu:

— Oğlum. Bunca senelik kocam, bu felâketli gününde yanında bulunayım.

Ali birşey söyliyemedi. Annesini bu isteğinden geri çeviremezdi. Kadın:

— Çocuğu kucağıma alırım, hâkimin ayaklarına kapanırım, diyordu.

Kocasını kurtarmak için elinden gelse acnını verecekti. Ali:

— Öyle şey olmaz, dedi. Hâkimin elinde birşey yok. Boş yere kendini ayak altına atma. Babam ne hale gelir, bir düsün.

— Ya asarlarsa?...

— Asmazlar anne, asmazlar.

Nihayet mahkemeye varmışlardı. Koridorda Seniye hanım bir baygınlık geçirdi. Kocasını iki jandarma arasında bileklerinde kelepçe ile görmüştü. Bu işlere aklı ermiyen kızcağız babasını görünce annesinin yanından fırlamıştı:

— Baba diye bağırıyordu.

Bay Davut duvara dayandı. Dizleri bükülüyordu. Dâvayı dinlemeğe gelenler uzaktan yakından onlara bakıyordu. Adamcağız inler gibi:

— Bu çocuğu buraya neye getirdiniz? diye söylenmişti.

Gözlerinden iri yaş taneleri sararmış yüzüne iniyordu. Jandarmalardan biri onun bileğindeki kelepçeyi çıkardı. O zaman adamcağız yere çöktü. Belki kendisini asacaklarını sanıyordu. Son bir defa daha küçük kızını okşamak istiyordu.

Ona sarıldı, yavrucağın sıcak dudağı yanağına yapışmıştı. Sebebini bilmeden çocukcağız da ağlıyordu. Birşeyler sezinlemişti ama ne olduğunu da pek bilemiyordu.

Baba kız kucaklaşırken kapılardan birinden kalın bir ses:

— Davut Karaca, diye bağırdı.

Davut efendi inleyerek ayağa kalktı, hemen ölmek ister gibi jandarmaları beklemeden duruşma salonuna doğru yürüdü, yüzü, gözleri yaş içindeydi.

Onun arkasından ahali girdi. Okadar doldular ki Ali girecek aralık bulamadı. Yalnız o sessizlik içinde babasının sesi zaman zaman kulağına kadar geliyordu.

Neler söylediği pek anlaşılmıyordu. Galiba ona barodan bir avukat vermişlerdi. O adam savunuyordu.

Seniye hanım sıralardan birine çökmüş, kızını bağrına basmış, durmadan dudakları kıpırdıyor ve Allaha yalvarıyordu. Kendisinden geçmiş bir hali vardı.

Ali taş gibi donup kalmıştı.

Nihayet içeride iri iri konuşmalar oldu. Arkasından halk dışarı çıkmağa başladı. Bir iki kişi ağlayan kadına baktı. Cübbeli bir avukat ona yaklaşarak:

— Hanım gözün aydın, dedi. Kocan sekiz sene ile kurtuldu.

Derken Bay Davud da çıkmıştı. Yüzü sapsarıydı. Düşeceğe benziyordu. Etrafına bakındı ve değişikliklere dönmüş bir sesle:

— Allaha emanet olun Seniye, dedi. Çocuklarıma iyi bak.

Kadın buna hıçkırıklarla cevap verdi.

Jandarmalar Davut efendiye yine kelepçe takmışlar ve onu merdivenlere doğru götürüyorlardı.

Ali de sapsarıydı:

— Anne, kendine gel, dedi. Çocuğu al, yavaş yavaş git. Ben arabaya binmeden babama yetişeyim. Adamcağıza birkaç kuruş harçlık vereyim.

Onlara yetişmek için kalabalığın arasından sıyrıldı. Aşağıda kırmızı bir araba vardı. Jandarmalar babasını arabaya doğru götürüyorlardı.

Ali dişlerini sıkarak koşup yetişti; bir jandarma onu önledi. Ali haykırdı:

— Babam yahu, dedi. Allahdan kork.

Jandarma şaşırdı. Bay Davut oğlunu gördü

— Ali, Alim, diye inledi.

Ali birden dipdiri kesilmişti. Cebindeki bütün parayı babasının cekedinin cebine koyarken:

— Bunları harçlık yaparsın baba, dedi.

Yutkundu, sonra sesini dikleştirdi:

— Gözün arkanda kalmasın baba, dedi. Ben onlara bakarım.

Sonra da bu zavallı adama bir ümit vermek için:

— Hiç merak etme. Ben seni kurtaracağım. Üzme kendini. Senin aslan gibi oğlun var.

Adamcağızı arabaya tıkmışlardı. Bay Davut son bir defa daha yaşlı gözleriyle oğluna baktı. Gözlerinin önündeki çocuk bir an içinde sanki büyümüş, sahiden de aslan gibi bir delikanlı kesilmişti. Onu öyle güçlü, öyle iri görüyordu.

ALİ İŞ BAŞINDA

İkinci şubenin çalışkan ve gözde detektiflerinden Bay Ekrem karısı ile sabah çayını içerken hizmetçisi haber vermişti:

— Bir gazeteci çocuk sizi görmek istiyor?

Bay Ekrem:

— Beni mi? dedi. Ne istiyor?

— Sordum efendim ama söylemek istemedi.

— Getir bakayım şunu.

İki dakika geçmeden Ali kapının eşiğinde belirdi. Bay Ekrem onu hemen güzel yüzünden tanımıştı. Fakat bu zeki ve ateş gibi çocuk birdenbire süzülmüş, zayıflamıştı.

— Sen misin Ali, dedi. Gel şöyle otur.

Ali'nin elinde bir gazete vardı. Onu masanın üzerine koydu. Yutkundu, toparlandı:

— Tam saat sekiz buçukta çıktığınızı bildiğim için sekizde geldim, dedi. Sizden yardım istiyorum.

Ona bir bardak çay koyan Bayan bile düzgün ve kesin konuşmasına şaşmıştı. Ali kesmeden devam etti:

— Ben aptal bir çocuk değilim Bay Ekrem. Sizin gibi büyük bir adamı boşuna rahatsız etmem. Babamın tahkikatını siz yaptınız. Ben bunda birçok eksiklik görüyorum. Sonra babamın katil olmadığını iyi bildiğim için bu işi üzerime aldım. Ben onu kurtaracağım.

Bay Ekrem içini çekti:

— Oğlum, baban mahkemede suçsuz olduğunu söyledi, ama bütün deliller onun aleyhindeydi. Kendisine bir de avukat verildi. Lâzım gelen herşey yapıldı. Dua et ki kendisini asmadılar. Yoksa bu suçu tasarlamış görünüyordu. Sen rahatına bak.

Ali içleri kızarmış gözleriyle bakarak:

— Rahatıma bakayım öyle mi? dedi. Zavallı babam katil diye hapse atılsın, konu komşu bizden el çeksin, mektebimden olayım, insanarın yüzüne bakacak yüzümüz kalmasın, akşama kadar üç beş gazete satarak zavallı anamı, birşeyden haberi olmayan, «babam gelmedi» diye ağlayan kardeşim beslemeğe çalışayım, sonra da rahat edeyim öyle mi?

Ali çok güzel konuşuyordu. Bay Ekrem:

— Çayını iç oğlum, dedi. Benim fazla vaktim yok, yine konuşuruz. Senin için birşeyler düşüneyim.

— Benim için birşey düşünmenize diyecek yok efendim. Teşekkür ederim. Müsaade ediniz de siz çayınızı bitirinceye kadar şu gazeteyi okuyayım.

Ali yemek masasına bıraktığı gazeteye uzandı, işaretlediği yeri buldu ve okumağa başladı:

— «Bir gece yarısı, kendisini işden atan patronunun başına keserle vurarak öldüren ve yazıhanede bulduğu yirmi bin lirayı alıp kaçan Davut Karaca dünkü mahkemesinde kendisini müdafaa edememiş; sekiz yıl ağır hapse mahkûm edilmiştir. Kaçarken bir viranede yakalanan Davut Karacanın kullandığı keser bütün araştırmalara rağmen ele geçmemiştir...»

Ali okumasını bitirdi. Gazeteyi yine katladı. Cebine sokarken gözlerini Bay Ekreme çevirdi. Dedektif:

— Peki, dedi. Ne düşünüyorsun?

Ali sordu:

— Siz de bu gazetenin yazdığı gibi mi düşünüyorsunuz?

Ali dişlerini sıktı:

— Affedersiniz Bay Ekrem, dedi. Babam kaçarken mi yakalandı?

— Kendisini tutanlar onu karanlıkta, bir vîranede bulmuşlar.

Ali kesin bir sesle:

— Babam kaçmadı, dedi. Babam bizim mahallenin karakoluna gitti. Cinayeti ben okudum kendisine. Seni arıyorlar, kaç» dedim. İşin içinde bir yanlışlık olduğunu sanıyordu. Kaçacağı yerde karakola gitti. Kimse yüzüne bakmamış. Oradan kalkıp eve dönüyormuş. Ayağında terliklerle, üstü başı perişan ana caddeden mi geçecekti? Sonra o vîraneden geçilirse kestirme olur. Babam kaçmamıştır Bay Ekrem. İhtiyar bekçi ertesi gün gelmesini söylemiş. Babam da boşuna bekleme-

mek için çıkmış, viraneden geçerken yakalamışlar. Zavallı adam evde yokken kendisini evde aramışlar. Annem karakola gittiğini söylemiş.

Bay Ekrem:

— Bunlar doğru olabilir, dedi. Ama birşeyi değiştiremez.

Ali'nin yanakları kızardı:

— Bir adamın kaçması için suçlu olması gerekir Bay Ekrem, dedi. Ben babamın kaçmadığını isbat edeceğim.

— Çayın soğudu Ali...

— Çayı kimin gözü görüyor Bay Ekrem, benim içimde ateş yanıyor, yüreğim parçalanıyor, ben babamı kurtarmak istiyorum. Siz bana yardım etmezseniz Allah yardım eder.

Bay Ekrem çocuğun gözlerine toplanan yaşları gördü:

— Sakin ol Ali, dedi. Babanın suçsuz olduğu ortaya çıkarsa onu elbette serbest bırakırlar. Zaten tutuklandı ama dosya kapanmış değildir. Temyiz hakkı var. Şu onbeş gün içinde müracaat etmek lâzım. Burası kolay, ben bir avukat arkadaş gösteririm sana. Onun o gece evden çıkmadığını isbat etmek lâzım... En kısa yol budur.

— Babam yalnız tütüncüye gitmişti. Akşam karanlığında döndü. Bir daha çıkmadı. Çünkü o gün eski patronuna ricaya gitmişti. Hak ettiği bir parayı istemiş. Bay Sermet kendisini bir kere daha kovmuş. O zengin bir adam, babam başında aile yüküyle işsiz kalmış bir zavallı. Kolu kanadı kırılmış döndü .Üstelik itilip kakılmış, düğmesi koparılmış. Şimdi size birşey soracağım.

— Kısa kes Ali!

— Kısa keseceğim efendim. Düğmeyi o adamın öldürüldüğü gece yerde bulmuşlar değil mi?

— Evet.

— Bay Sermed'in öldürülmesini gazeteler de yazdı. Polisten aldıkları habere göre katil yazıhanede saklanmış. Bay Sermet çalışırken arkasından gizlice çıkıp başının arka tara-

fına keserler vurmuş. Adamın hiç sesi çıkmadan yazıhanesinin üstüne kapanmış, hatta elinde kalem bulunuyormuş. Böyle birdenbire ölen bir adam nasıl oluyor da babamla boğuşuyor ve babamın cekedinden bir düğme kopuyor?

Bay Ekrem çocuğa ve sonra karısına baktı. Bir dakika kadar düşündü:

— Çok zeki bir çocuksun Ali, dedi. Çok iyi düşünebiliyorsun. Ama düğmenin babana ait olduğunu da söyiedin.

— Söyledim Bay Ekrem. Bu düğme o gün kopmuştu ama katille Bay Sermed'in boğuşmadığı da muhakkak. Düğme yazıhanede bulundu. Ortada kovulmuş bir de adam var. Arayıp tarayıp suçu onun üzerine yüklediler. Halbuki katil şimdi elini kolunu sallıyarak geziyor. Onu aramağa siz üşenirseniz ben bulacağım.

Soluk yanağına inen yaşı bileğinin üstü ile sildi:

— Benim aklım böyle şeylere ermezdi Bay Ekrem, dedi. Canımı dişime takdım, sizden yardım istedim. Siz bana el uzatmazsanız Allah uzatır. O gökgözlü, kaşı yarık gâvuru ben bulurum.

Bay Ekrem kaşlarını çattı:

— O da kim? dedi.

— Asıl katil işte.

— Anlat şunu bana...

— Siz bir keser arıyorsunuz Bay Ekrem. Bana öyle geliyor ki bu keser babamı yakaladıkları vîranedeki kuyunun içindedir.

— Bunu şimdiye kadar bana neye söylemedin? Baban mı attı onu oraya?

Ali'nin yüzünde bir buruşma oldu ve içini çekti:

— Anlaşıldı ağabey, dedi. Siz babamı zindanda çürütmeğe, bizi sefil etmeğe karar vermişsiniz. İlk aklınıza gelen bu oluyor. Babam keseri kuyuya atmış. Böyle birşey olsa ben

gelip bunu burada söyleyecek kadar budala mıyım? Onu hıristiyanın biri attı.

— Hıristiyan olduğunu nereden biliyorsun?

— O gittikten sonra paketten söktüğü gazetelere baktım. Apoyev Matini gazetesiydi. Hem bundan anladım, hem de tütüncü Gaffar efendiye bizim evimizi sorduğu zaman dilinin çalmasından.

— Anlat şunu bana bakayım.

Ali o akşam rastladığı uzun boylu, geniş omuzlu, kaşı yarık, mavi gözlü adamı anlattı.

Bay Ekrem çayını bitirmişti. Ayağa kalktı.

— Ben gidiyorum Semahat, dedi. Biraz erken çıkayım.

Ali çayı içememişti. Dedektifin arkasından giderken:

— Rahatsız ettim Hanımabla, dedi. Kusura bakmayınız.

Semahat hanım ona acıyarak baktı. Gülümsedi:

— İnşallah baban kurtulur da sen de farahlarsın yavrum, dedi.

TAHKİKAT

Ali Ekrem Beyle sokağa çıkınca biraz sıkılarak:

— Ağabey, dedi. İsterseniz önce bizim karakola gidelim İhtiyar bekçiyi bulalım. Bakalım babam karakola müracaat etmemiş mi?

Bay Ekrem:

— Sen beni yanına muavin mi aldın be çocuk, dedi.

— Yok ağabey, ne haddime. Beni adam yerine koyan kim ..

Fakat bir taksiye binerek karakola gitmişlerdi. Komiser de muavin de Ali'yi tanıyorlardı. Bay Ekrem Ahmed'in iddiasını söyledi. Muavin geceleri dolaşamadığı için karakolun iç hizmetlerine bakan bekçiyi çağırdı. Muavin ona sordu:

— Sen Davut Karaca'yı tanıyor musun? dedi.

— Tanırım, dedi adam.

— İyi düşün, o cinayetin tahkikatını önce bize vermişlerdi. Adam o sırada gelmiş, sen içeriye sokmamışsın.

İhtiyar bekçi:

— Neye geldiğini bilmiyordum, dedi. Çok telâşımız vardı. Siz posta çıkarıyordunuz. Durmadan telefon çalıyordu. «Telâşımız var, yarın gel,» dedim.

— Geldiğini iyi biliyor musun?

— Kendisini tanırım efendim. Yangın kovalarının üstündeki tahtaya oturdu, epeyce bekledi. Sonra ben savdım.

— Pekâlâ, haydi çık.

Bekçi konuşurken Ali kıpkırmızı olmuştu. Dedektif:

— Tütüncüye kadar gideceğim, dedi. Tekrar uğrayacağım. Haydi, gel bakalım Ali.

Tütüncü karakola pek yakındı. Dükkânın önündeki bir iki kişi çekilince Ekrem Bey kendisine sordu. Adam yaşlıydı. Fakat hatırladı:

— Evet, dedi. Uzun boylu bir adamdı. Koyu renk elbise vardı arkasında. Muhakkak Türklerden değildi. Dili çalıyordu. Benim müşterilerimden olmadığı için kimin nesi diye dikkat ettim.

Bay Ekrem sordu:

— Gaffar Efendi, iyi düşün, öyle cevap ver. Bu adamın elinde bir paket var mıydı?

Gaffar efendi alnını kaşıdı, sonra:

— Elinde birşey yoktu, dedi. Ama koltuğunun altına gazeteye sarılı bir paket sıkıştırmıştı. Sıkı sıkı tutuyordu.

— Bunun nereden farkına vardın?

— Şey efendim, benden bir yenice istedi. Para çıkarmak için yan ceplerini aramakta zorluk çekiyordu. Paket sol koltuğunun altındaydı. Sağ eliyle soldaki cebini araştırdı. Parayı oradan,alıp verdi bana.

— Birşey sordu mu?

— Davud'un evini sorarım, bende alacağı vardı, vereyim fukaraya, dedi bana. Ben Davut efendinin çok sıkıntıda olduğunu biliyordum. Adam biraz ferahlar diye sevindimdi.

— Saat kaç vardı?

— Ortalık kararmıştı herhalde.

— Hıristiyan olduğundan emin misin?

— Konuşmasından öyle sandım. Rum gibi türkçe konuşuyordu. İyi bir adam sandım.

— Görsen tanır mısın?

— Tanırım efendim. Sol kaşının yarısı ikiye bölünmüştü. Orada kaş çıkmamıştı. Sonra bana parayı uzatırken eline de dikkat ettim. sağ elinin başparmağının iç tarafı kesilmiş, çukurca kalmıştı. Üstünden bile göze çarpıyordu.

— Başka bir işareti yok mu?

— Yok efendim.

— Halinden birşey anlamadın mı?

— Anlamadım.

— Gözlerini görebildin mi?

— Şapkasını iyice indirmişti ama kaşını gördüm.

— Gözlerini görmedin mi?

— Çakır gözlüydü. Açık mavi gözleri vardı.

— Peki, teşekkür ederim Gaffar efendi.

Oradan ayrıldılar, karakolun önünden geçerken Ekrem Bey Komisere seslendi. O da gelince vîraneye doğru yürümeğe başladılar. Ekrem Bey Ahmed'e sordu:

— Sen bu adamın arkasından gittin mi? dedi.

— Evet, dedi Ali.

— Neye gittin?

— Bizim evi sormuştu. Allahtan ben oradaydım. Kulağıma Gaffar Efendinin sesi çalındı. Belki evi bulamaz diye arkasından gittim. Ama içime bir de korku girmişti. Karanlıktı ortalık .Adam bizim küçük bahçeyi ayıran tahtaperdeye bakıyordu. Yol dururken vîraneden gitmesi içime bir kuşku verdi. Geride bekledim. Koltuğundaki paketten gazeteler sıyırdı, belki taptaperdeden içeriye atacaktı. Sonra ne düşündüyse etrafına bakındı. Tam da kuyunun hizasındaydı. Eğildi, taşı yokladı, kenara çekti. Elindekini içeriye attı. Sonra da geri dönmedi, yürüyüp ara sokağa girdi. Kaybettim.

Viraneye gelmişlerdi. Yaban kerevizlerinin, devedikenlerinin arasında buruşuk gazete parçaları vardı. Bunların bir kısmı kanlı idi.

Bay Ekrem:

— Ben müdüriyete gidiyorum, dedi. Oradan bir memur göndereceğim. Rica ederim siz de bulunun, kuyuya birisini indirin. Aranılan keser orada olacak. Bu gazete parçalarında kan lekeleri var. Belki parmak izine rastlarız.

Sonra Aliye döndü:

— Sen işine bak oğlum, dedi. Gerektiği zaman ben seni ararım. Ama sen işe yarar bir şey bulursan Müdüriyete gel. Kapıya tenbih ederim. Seni benim odama çıkartırlar.

Sonra çocuğun omuzuna elini koyarak :

— Buraya kadar çok iyi, dedi. Ama bundan sonra boyundan büyük işlere kalkışma. Biz işin peşini bırakmış değiliz.

YARIK KAŞ

Ali. ertesi sabah, gazeteler dağıtılırken arkadaşlarına haber vermişti :

— Saat onbirde Sultanahmet parkında toplanacağız. Burada olmayan arkadaşlara da haber verin.

Ali hem güzel, hem de zeki bir çocuktu. Kavgalara hiç karışmaz, ekmek parası peşinde koşan bu genç çocuklarla iyi geçinirdi. Onu sevmeyenler de vardı. Ama içlerinden ona karşı bir bağlılık duyanlar çok oluyordu.

Ali'nin dert yandığı bir kaç gazete satıcısı çocuktu, Alinin başına gelen felaketi arkadaşlarına yaymıştı. Onun Sultanahmet parkına çağırmasındaki sebebi çok az biliyorlardı.

Ama orada toplanmakla ne olacaktı sanki ?

Bundan birşey anlamamakla beraber gazetelerini satan çocuklar beşer onar parka gitmeğe başlamışlardı. Hemen hepsinin gazete kartonları koltuklarının altında, kartonu bağlayan kayışlar boyunlarıydaydı. Bir çoğu yemeklerini de beraberlerine almışlardı. Bu yemekler ya bir iki poğaça, ya çatal çörek, yahut da gezginci köftecilerden aldıkları çeyrek ekmeğin içine tıkılmış, bir iki köfteydi.

Kabaca olan çocuklardan bir ikisi :

— Arkadaşlar, uslu uslu sıralarda oturun. Yoksa park bekçisi hepimizi sepetler, iş bozulur, diye tenbih etti.

Pek ele avuca sığan cinsten olmayan çocuklar bunu çok iyi anladıkları için sıralara oturup kendi aralarında filispitin kendilerini ne için topladığını konuşuyorlardı.

Park bekçisi bir zaman uzaktan bakmış, sonra kâğıtları topladığı ucu çivili sopası ve kâğıt sepetiyle yaklaşmıştı.

— Hey, ne işiniz var burada? diye seslendi.

Çocuklardan birisi aşağıdan alarak :

— Hava sıcak, gazetelerin baskısını bekliyoruz amca dedi.

— Bekleyecek başka yer bulamadınız mı?

Çocuk konuşmağa devam etti :

— Burasını bulduk. Uslu uslu oturuyoruz, ne çimen ezdiğimiz var, ne çiçek yolduğumuz.

— Ben sizin ne mal olduğunuzu bilirim, basın bakayım.

Çocuk biraz kızararak :

— Buradaki arkadaşların hepsi ekmek parası peşindeler, dedi. Bize hakaret etmeğe kalkma. Zararımız olmadıktansonra....

— Çok konuştun, haydi bakalım.

Sağdan, soldan yuuuu!... sesleri duyulmağa başladı. Bekçi ne ratafa bakacağını bilmiyordu. En az yüz elli çocuk vardı. Bir defa bunlarla çatışırsa başı derde girecekti.

Zaten sağdan soldan inceli kalınlı bağırmalar duyuluyordu :

— Park babasının malı mı?

— Burada yalnız zenginler mi oturacakmış?

— Bizim dinlenmeğe, oturup beklemeğe hakkımız yok mu?

— Vapura sokmazlar, otobüse sokmazlar, parkta nefes almağa rahat vermezler, ne bu be...

Sakallı, yaşlı başlı bir adam olan Kadri Baba :

— Arkadaş bırak çocukları, dedi. Ben buradayım. Yarım saate kalmaz gideriz. Bir ziyan olursa ben buradayım.

Bu sırada ince bir ses :

— İşte Filispit geliyor, diye haber verdi.

Ali nefes nefese parka giriyordu. Saat tam onbirdi. Ne kadar gazete satıcısı varsa hemen hepsi gelmişti. Soluğu kesilmiş olan bir kaçı daha parka giriyordu.

Bekçi hayretle bakarak bir köşeye çekildi. Bu kadar çocukla baş edemezdi.

Filispit sıralardan birinin üstüne çıkmıştı. Zavallının yüzünde yaşlar vardı. Onu duymak için hepsi seslerini kesmişlerdi.

Çocuk :

— Hatır gönül sayarak buraya kadar geldiğiniz için hepinize teşekkür ederim, dedi. Allah benim başıma gelen felâketi sizlere vermesin. Ağlıyorsam sizden gördüğüm ilgi yüzünden, arkadaş sevginiz için ağlıyorum. Sağ olun arkadaşlarım.

O zamana kadar pek sevmediği çocuklara sevgi ile bakıyordu.

Çocuklardan birkaçı :

— Sen de sağ ol Filispit, dedi.

Ali sıranın üstünde titriyor, ince sesiyle haykırıyordu :

— Arkadaşlar, hepinizden bir ricam var. Nerede sol kaşı yırık sağ elinin baş parmağında kesik yeri bulunan açık mavi gözlü, uzun boylu, domuz gibi bir hiristiyan görürseniz bana haber veriniz.

Kadri baba konuştu :

— Ne yapacaksın bu herifi :

Ali sesini hepsine duyurmak için bağırarak :

— Tüccar sermedt beyi öldüren odur.

Kadri Baba :

— Bana bak oğlum, dedi. Babanı kurtarmak için bir başkasını katil diye öne sürmeğe kalkma. Babanın elinden bir kaza çıkmış işte.

Ali cin gibi bir çocuktu :

— Sen beni ne sanıyorsun be Kadri Baba. İşin içinde iş olmasa ben bu kadar arkadaşı buraya çağırır mıydım? Bilmediğiniz şeyler var. Hafiye Ekrem Beye hepsini anlattım. Onlar da bu işin üstündeler. Yakında hepiniz göreceksiniz, bir kere yırık kaşı bulalım.

— Ne olacak bulursak?

— Orasını artık Ekrem bey bilir. Bizim arkadaşlar her yere girip çıkar. Bütün İstanbul sokakları, bütün bu koca şehir ev ev bizimdir.

Kadri Baba bir an düşündükten sonra :

— Hıristiyan diyorsun, dedi. Ne milletten. Çıfıt mı?

— Hayır, rum. Çünkü Apoyevmatini okuyor Zaten konuşmasında da rum olduğu anlaşılıyor. Evet yerine ne diyor. Ermeni olsa he der.

— Sen gördün mü onu?

— Gördüm tabii.

— Neye yakalamadın?

— O zaman katil olduğunu bilmiyordum. Sonradan iş anlaşıldı.

— Olmaz olur mu Kadri Baba. Ekrem Bey işin peşinde. Bana da iş verdi. Ben de arayacağım bu adamı. Aklıma arkadaşlar geldi. Benim gibi zavallı bir çocuğa yardım etmek istemez misiniz?

Sağdan sola sesler yükseldi :

— Sen bize bırak be filispit, sıcan deliğinde olsa bulup çıkartırız.

— Sen onu yakalandı bil.

— Gözümüzü dört açarız.

— Yırık kaş, hapı yuttu demektir.

Kadri Baba :

— Çocuklar, dedi. Bu herif olsa olsa Beyoğlu tarafında olur. Orada çalışan arkadaşlar gözünü dört açsın.

Ali haykırdı :

— Kadri baba doğru söylüyor. Ama işi çaktırmamak da lâzım. Yoksa herif soluğu Atinada alır.

Kadri baba :

— Anlaşıldı, anlaşıldı, dedi. Karşıda çalışan arkadaşlar daha çok iş görecek. Sol kaşı yırık, sağ elinin baş parmağın-

da yara yeri olan iri kıyım rumu bulacağız. İnşal!ah yakında ele geçer de pu Filispit de kurtulur.

Park bekçisi:

— Yahu ne konuşuyorsunuz? diye haykırdı.

Kadri baba:

— Sen parkı temizle ahbab, dedi. Senin kanun işlerine aklın ermez.

Filispit bağırarak çocuklara ayrıca teşekkür etti. Kadri baba:

— Haydi çocuklar, dedi. Dağılalım artık.

Çocuklar sağa sola dağılıp ayrılırken Ali bu fakir arkadaşlarından gördüğü yakınlık için ağlıyordu.

İşte böylece İstanbul'un bütün gazete satan çocukları birer hafiye kesilmiş bir parmağı yarlı yarık kaşın peşine düşmüştü.

PARMAK İZİ

Çocuklar İstanbul'u ve Beyoğlu'nu divik divik ararlarken birgün sabah gazetelerini satmaktan dönen Ali eve gelince bekçiyi kapıda gördü. Bu adama karşı kırgındı, kendini tutamadı:

— Ne istiyorsun, dedi. Yine içimizden birini yakalamağa mı geldin?

Bekçi biraz sıkılarak:

— Ben babandan iyilikten başka birşey görmedim çocuk, dedi. İyi adamdı o?

— Kaçarken viranede yakladığınızı söylemediniz mi?

— Ne bileyim ben, kaçıyor muydu, kaçmıyor muydu?... Orada gördük. Saklanıyor filân zannettik. Şimdi bırak bunları, seni komiser istedi.

Ali kapıya çıkan annesine kartonu uzattı, bir yığın da para verdi:

— Şunları al anne, dedi. Merak etme beni. Siz yemeği yiyin. Belki geç kalırım.

Merkezde muavin onu kaşları çatık karşıladı:

— Seni Müdüriyetten istediler, dedi. Çabuk git. Bir kâğıt yazayım da kapıya ver. Yoksa seni yukarıya bırakmazlar

Ali omuzlarını silkti:

— Vermeseniz de olur. Benim Ekrem Beyle aram iyi.

Muavin:

— Başından büyük işlere burnunu sokma, dedi. Baban suçsuzsa onu kurtarmak bizim vazifemizdir.

Sonra alay eder gibi:

— Ben buradan gideyim de sen yerime geç, dedi.

Ali hiç bozmadan:

— Benim kimsenin ekmeğinde gözüm yok, dedi. Ben babamı kurtarmağa çalışıyorum.

Muavin:

— Biz de çalışıyoruz Ali, dedi. Haydi geç kalma.

— Sağ ol Muavin Bey.

Ali fırladı, bir otobüse attı kendisini. Sirkeci'den koşarak Müdüriyet binasına girdi. Kapıdaki polis:

— Ekrem Beyin yanına çıkacaksın, dedi. Yerini biliyor musun?

— Biliyorum, dedi Ali.

Yukarıda Bay Ekrem birkaç sivil memurla konuşuyordu. Ali'yi görünce eliyle işaret etti.

— Şöyle otur oğlum. Bir soluk al da şu adamı bize tekrar tarif et.

Ali kızararak:

— Uzun boylu, dedi. Omuzları geniş. Sol kaşı ortasından arlanmış. Sağ elinin baş parmağında kesik yeri var. Rum olduğunu iyi biliyorum. Yüzü de kemikliydi.

Bay Ekrem:

— Görsen tanır mısın? dedi.

— Tanırım ağabey.

— Peki, şimdi birisini getirecekler, bak bakalım o mu? Ama ona birşey söyleme. Evet, hayır, diyeceksin.

Ali heyecandan titremeğe başlamıştı. Polislerden biri içeriye üstü başı epeyce perişan, kaşının biri yarık, iri kıyım bir adam getirdi. Bu adam epeyce şaşkın ve telâşlıydı. Mavi gözlüydü ama gözlerinin içine belki de ağlamaktan kan gelmişti. Etrafına korku ile bakıyordu.

Ali bu adama dikkatle baktı. Muavin:

— O, değil mi? diye sordu.

Ali hiç tereddüt etmeden:

— O değil, dedi.

Ekrem Bey:

— İyi dikkat et, dedi.

Ali başını salladı:

— Hayır, dedi.

— Neden hayır diyorsun?

— Bu adamı ben hiç görmedim. Bunun boyu daha kısa. Ensesi de kalın. Saçları kapkara. Sonra elleri hotamak hotamak. Uzaktan gördüm ama ötekinin uzun uzun parmakları vardı. Böyle işçi eli gibi değil. Yüzü de hiç benzemiyor.

Ekrem Bey işaret etti. Adamı çıkardılar. O zaman:

— Gaffar efendinin, senin tarif ettiğin adamın bu olmadığını söyledin, dedi. Bu da bir sabıkalıdır, hem kasa hırsızıdır. Eğer o deseydin de biz inanmıyacaktık. Bu bir deneme oldu oğlum. Senin babanı kurtarmak için bir başkasına suç yükletmek istemediğini anlıyorum. Bu adamın sağ elinin başparmağında yara yeri yok. Arsada bulduğumuz gazetelerden aldığımız parmak izinde o adamın başparmağının ortasından uzunlamasına derince kesilmiş olduğu açıkça görülüyor. Maalesef keseri kuyudan çıkardılar ama üzerinde parmak izi tesbit edemedik. Bu yepyeni bir keserdi. Hemen hiç kullanılmamış. Sana şimdi içini ferahlatacak birşey söyliyemiyeceğim. Ama ben de savcı ile konuştum. Baban şimdilik orada kalacak. Kendisine kötü muamele eden yok.

Ali içini çekti:

— Teşekkür ederim ağabey, dedi.

Odadakiler çıkmıştı. Yalnızdılar. Ekrem Bey:

— Akıllı ve gayretli bir çocuksun Ali, dedi. Sana bir haber daha vereceğim. Sermet Beyin başına vurulan keseri ba-

ban yanında getirmemiş. Sermet Bey bunu hanın kapıcısına aldırtmış. Cinayeti haber veren adam bu. Evine götürecekmiş ama unutmuş. Bunu sana haber vermekten maksadım şu. Sermet Beyin vârisleri bu cinayetin yapıldığını iddia etmişler. Dâvayı temyiz ettirmek istiyorlar. Taammüt ne demek biliyor musun?

— Biliyorum ağabey, bu işi eskiden kafasına koymuş, hazırlıklı gelmiş bir adam bir cinayet işlerse ona böyle taammüden öldürdü derler.

— Sen yaman bir çocuksun be Ali. Ne güzel konuşuyorsun. Şimdi dinle beni. Sermet Beyin varislerinin dâva açması daha iyi olacak. Hele şu senin yarık kaşı bir ele geçirirsek.

Ali'nin içine bir sevinç çökmüştü. Muavin:

— Haydi oğlum, dedi. Ben seni yine ararım. Yalnız unutma ki ortada bir başka katil varsa senin için çok tehlikeli olabilir. Bir iş becereceğim diye gürültüye gidersin.

İŞ PEŞİNDE

Ali ertesi akşam tekrar Taksim'e çıktı. Son günlerde, öğleden sonra çıkan Apoyevmatin adındaki rumca gazeteyi alıyor, İstanbul tarafında yaptığı gibi sokaklarda dolaşıyor, bazı apartmanlara da girip çıkıyordu.

Yeni türeyen bu gazete satıcısını bazı rum satıcılar çekemiyordu ama o sinsi sinsi her tarafa sokuluyor, aradığını bulmağa çalışıyordu.

O akşam babasının çalıştığı yazıhanenin bulunduğu caddede dolaşmağa başlamıştı. Beyoğlunda iş yapan Camgöz Necmi ona haber vermişti. Tariflere uygun bir adam orada bir lokantada yemek yiyormuş. İki defa görmüş kendisini.

Ali tarif edilen lokantayı buldu. Nasıl hareket edeceğini de düşündü. Lokantanın geniş camlarının arkasından yemekleri görebilmeğe uğraşarak oralarda dolaşıyordu. Ara sıra da karnı pek açmış ve içi yanıyormuş gibi yumruğunu midesine bastırıyordu.

İçeriden tel perde gerilmiş olan vitrinin önünde onun fazla dolaştığını gören bir garson kapıya çıkarak:

— Ayde vire, dedi. Başka yerde sat gazetayı.

Ali fazla bir telâş göstermedi:

— Sen benim keyfimin kel kâhyası mısın çorbacı, dedi.

Garson kıpkırmızı kesildi:

— Gideceksin buradan, yoksam göndereyim seni?

Ali alay eti:

— Bu cadde senin babanın malı mı?

Garson bir adım attı.

— Bire sen lâf anlamazsın, dayak vereceğim sana.

Ali olduğu yerde durarak:

— Sen önce dilini düzelt, dedi. Ben gazete satıyorum. Bu cadde herkesin malıdır.

— Şimdi gelecek burada polis...

— İstersen ordu getir. Daha fazla kafamı kızdırırsan şuradan bir taş alıp şu koca camı indirim aşağıya.

Onlar ağız kavgası yaparken kulağının arkasında kalem bulunan başı dazlak, beyaz önlüklü bir adam kapıya çıktı:

— Vire ne yaparsın burada Dimitro, dedi. İçerde müşteri yok?

Garson rumca birşeyler söyledi. Fakat adam onu sırtından içeriye itti. Sonra Ali'ye döndü:

— Neye kırarsın be pedimu camları, dedi.

Ali gülerek:

— Benim cam kırdığım yok usta, dedi. Senin garsonun buradan beni kovuyor. Babasının malı değil bu cadde.

Herhalde bu adam başgarson olacaktı. Ali'ye:

— Yok bu cadde Dimitronun, dedi. Ama geliyor gibar müşteri, görüyor seni vitrin önünde, girmiyor içeriye.

— Ben eşkiya mıyım çorbacı. Nem var benim. Ekmek parası çıkarmak için gazete satıyorum. Dilenci değilim.

— Yok sen eşkiya. Eyi çocuk sen. Kırmayasın camlarda.

— Hiç merak etme kırmam usta. Sen işine bak.

Başgarson tam içeriye girmişti ki uzun boylu; lâcivert elbiseli; geniş omuzlu bir adam karşıdan doğru gelerek lokantaya girdi. li onu görür görmez baştan aşağı titremiş, içinden:

— Ta kendisi, demişti.

Evet o idi. Yarık kaş. Hattâ içeriye girerken kendisine mavi gözleriyle bakmıştı. Epeyce şık giyinen bir adamdı.

Ali bir an kadar ne yapacağını bilemeden durdu, sonra:

— Ulan Filispit, dedi. Sen bugüne bugün gazetecisin. Her deliğe girip çıkarsın. Şu herifi yakından görmek için gir içeriye.

Sanki arkasından biri itiyormuş gibi içeriye girdi. Lokantanın içi epeyce temizdi. Ali ortaya doğru ilerledi ve:

— Akşam, aneksartitos, apoyevmatin, diye seslendi.

Onunla kavga eden garson hiddetinden kıpkırmızı kesilerek üzerine doğru gelmeğe başladı:

— Sen belâ arıyorsun vire!

Ali bu sırada başını çevirip kendisine bakan yarık kaşı gördü. Yalnız başına yemek yemeğe hazırlanıyordu. Ali:

— Sen çocuk musun, bu benim ekmek param be, dedi. Bak bu baylar bayanlar akşam yemeklerini yiyorlar. Gel gelelim ben ağzımı açsam içimden zil sesleri duyulur.

Yakın masada oturan birkaç kişi güldü. Birisi uzaktan seslendi:

— Bırak çocuğu yahu, dedi. Varsın satsın.

Dimitro hırsından titreyerek:

— Yasaktır pasam, dedi. Girmez serseri içerde.

Ali kızdı:

— Serserinin ne olduğunu sorarım sana ama buradaki müşterileri rahatsız etmek istemem.

Yaşlı bir adam:

— Oğlum getir bir akşam bana, dedi.

Ali hemen gazeteyi katladı:

— Buyurunuz efendim, dedi.

Karı koca yemek yiyen bir çiftin erkeği:

— Oğlum, baksana, dedi. Hakikaten aç mısın?

Ali gülerek:

— Yemek saatinde herkes acıkır beyefendi, dedi.

— Gel otur şuraya, bize misafir ol. Ne istersen Dimitro sana getirsin.

Ali içini çekerek:

— Size âfiyet olsun efendim. dedi. Sağ olunuz, ama benim burada yediğim yemek boğazımdan geçmez.

— Neye geçmiyor?

— Eh, evde çoluk çocuk var?

— Sen evli misin yoksa?

Herkes yeniden gülmeğe başlamıştı. Ali:

— Benim gibi kokoza kim varır efendim? dedi. Evlenmek için para pul ister. Şimdiki kızlar ayrı apartıman isterim, konfor isterim deyip duruyorlar.

Herkes kahkaha ile gülüyordu. Bunu söyleyen çocuk, ancak on iki yaşlarında kadar görünüyordu. Herkes yemeğini bırakmış onu dinliyordu. Tatlı sesle adam:

— Sen buralarda yeni görünüyorsun, dedi.

Bu sırada lokantaya genç ve hayli güzel bir kız girmişti. Doğru yürüyüp yarık kaşın masasına gitti. Çantasını masanın kenarına bıraktı. Geç kaldığı için hızlı yürüdüğü anlaşılıyordu. Ali onu gözden kaçırmadan:

— Ne yaparsınız, dedi. Ekmek parası için her yere koşuyoruz. İşte böyle hırpalayıp duruyorlar.

— Kaç gazeten varsa bırak bana.

— Başüstüne ama okadar gazeteyi ne yapacaksınız. Gazetenin biri de bir bini de...

Yaşlı adam:

— Canım senin nene lâzım, dedi. Birini okur, ötekileri ya yagı yaparım, ya paket.

Ali ağır ağır:

— Yaygılık kâğıtları Tahtakalede satıyorlar, dedi. Gazete okumak içindir. Ben ekmek yediğim gazeteyi yaygı için satamam. Size çok teşekkür ederim. İsterseniz alınız bir akşam gazetesi!

Yaşlı adam içini çekerek:

— Çok hakikatli bir çocuksun oğlum, dedi. Ver bakalım.

Ali fiyakalı tarafından gazeteyi katlayıp uzattı. Adam bir lira verdi ama, Ali paranın üstünü masaya bıraktı, adam:

— Kalsın sende oğlum, dedi.

— Ben garson değilim ki bahşiş alayım, dedi. Siz onu yemekten sonra Dimitroya veriniz.

Ali o adama arkasını döndü ve öfkesinden ter döken garsonun yanından geçerek masalara doğru seslendi:

— Gidiyorum efendim. Gazete arzu eden var mı?

Müşterilerin çoğu ondan hoşlanmışlardı. Beş altı tane akşam gazetesi sattı. Sonra yırık kaşın masasına doğru ilerledi ve:

— Müsü Jamanak da var, dedi.

Yarık kaş başını kaldırdı, sert bir bakışla çocuğu süzdü. Fakat yanındaki kız tatlı bir rum şivesiyle:

— Apoyevmatini var? diye sordu.

Ali heyecanını saklıyarak:

— Olmasa da senin için yaratırım Matmazel, dedi. Buyurun.

Gazeteyi verdi. Parayı dikkatle saydı, cebine koydu ve daha fazla orada durmağı uygun bulmadığı için:

— Gidiyorum efendim, dedi. Başınızı ağrıttım.

Rum garsonun önünden geçerken:

— Beyoğlu cinayetini de yazıyor, dedi.

Müşteriler garsonun hiddetine gülerken mavi gözlü adam başını tekrar çevirip Aliye bakmıştı. Sonra renginin kızardığını sezmiş olacak ki başını eğdi.

Ali de lokantadan çıktı.

Biraz ileride, kendisinden daha kabaca olan ve bir gözüne mavimsi bir perde gelmiş olan Camgöz Necmiye yaklaştı.

— O, dedi,aman kaçırma. Nereye girdiğini öğren. Sabahleyin köprü altında buluşuruz. Yanında kız da var.

— Sen neye peşlerine düşmüyorsun?

— Beni tanırlar. Gazete sattım onlara.

— Pekâlâ, yarın sabah köprüde...

CAMGÖZÜN ANLATTIKLARI

Ertesi sabah Ali, mahallelerde gazetelerini dağıttıktan sonra nefes nefese Eminönündeki bekleme yerine gelmişti. Necini onu görür görmez eliyle işaret etti. Gözleri bir taraftan gazete alacak müşteri seçerken:

— Bana bak, dedi. Çaktırma sakın. Hele şu vapuru savalım...

Yolcular vapura giriyordu.

Vapur çekilip gittikten sonra kendisine bir polis hafiyesi süsü veren Camgöz, ortalığın iyice tenhalaştığını görünce tekrar:

— Çaktırma, dedi. Böyle işlerde çeneyi sıkı tutmak gerek. Bir iş yapalım derken top yoluna gideriz ha...

Ali sabırsızlanarak:

— Anlatsana, dedi.

— Acelesi yok.

Camgöz kendilerini dinleyenler, gözleyenler varmış gibi çevresine sık sık bakıyor ve sesini indirerek, ağızdan kulağa konuşuyordu:

— Yarık kaşın peşine düştüm anladın mı?

— Anladım, sen anlat bakalım, dediğimi yaptın mı?

— Yapmaz olur muyum? Sana masal anlatacak değilm a? Hem de istediğinden âlasını. Zaten böyle şeylere benim aklım çok yatar. Komiser olacak adamdım ama ne yaparsın ki gazete satıcısı oldum.

Necmi bildiklerini pahalıya satacağa benziyordu. Alinin biraz canı sıkıldı:

— Halimi görüyorsun da hâlâ ağzında geveleyip duruyorsun.

Uzun etme işte. Her şey yavaş yavaş olur. Kulağını aç da beni dinle. Senin yarık kaş yanındaki parça ile Galatada bir binanın üst katında oturuyormuş. Benim orada müşterilerim var. Herifin adı Hıristaki. Yanındaki kızın da adı Eleni imiş. Senin anlıyacağın metresi oluyor.

— Metresi ne demek?

Camgöz Necmi şaşaladı:

— Sen ne geri kafalı çocuksun be? Metres nedir bilmez misin? Bilmiyorsan böyle bilmediklerini sor bana. Yani bu Eleni Hıristaki ile nikâhsız yaşıyor. Karı koca gibi, anladın mı şimdi.

Ali duraladı, epeyce kızardı:

— Anladım, dedi.

— Peki, neye öyle bozuldun?

— Şey, bana bak Necmi, bu iyi bir kıza benziyor.

— Abayı yaktın desene?

— Ne abası?

— Gavzalak sende, hâlâ koyduğum yerde otluyorsun. Yani kız hoşuna gitti de canın çekti öyle mi?

Ali büsbütün kızardı:

— Sen de aklına neler getiriyorsun be Necmı, dedi. Ben kaç yaşımdayım o kaç yaşında. Hem şimdi benim gözüm böyle şeyleri görür mü?

— Beyenmişsin be...

— Beyendim. Bana temiz ve iyi yürekli bir kız gibi göründü. Eğer tüccarı öldürenlerin içinde o da varsa çok canım sıkılır.

Necmi bir gözünü kırpıştırarak:

— Neye canın sıkılacakmış? dedi.

— İyi bir insanın kötülük yapması elbette can sıkar. Bu kız bana iyi bir insan gibi göründü.

— Haydi, şimdi sen elâlemi bırak da kendi derdine yan. Bizim Dızdız Sadık oraların gazetecisidir. Bana söylediğine

göre, Hıristaki oraya geleli iki hafta kadar oluyormuş. Eskiden beri Eleniyi severmiş ama kokoz olduğu için kız ona pek yüz vermezmiş. Sonradan herif bol para harcamaya başlamış. Eleni de daha şık gezmeğe başlamış.

— Eee, sonra.

— Sonrası bu işte. Akşam lokantadan çıkınca peşlerine düştüm. Taksim bahçesine gidip oturdular. Uzaktan dikiz ettim. Durmadan konuşuyorlardı. Gece yarısına yakın bir saatte o apartıman gittiler. Uzaktan baktım, kapıcı herife çok saygı gösteriyor. Galiba herif bol bahşiş veriyor. Sonra bu sabah, gazetelere boş vererek sana gelmeden önce yine oralarda dolandım. Hıristakinin yalnız çıktığını gördüm. Taksimde bir apartımana gitti.

Ali sordu:

— Yarık kaşın orada oturduğunu iyi biliyor musun?

Necmi öfkelendi:

— Ben sana gördüklerimi anlatıyorum, dedi. Galatadaki yerde iki haftadır oturuyormuş.

— Daha evvel nerdeymiş?

— Ne bileyim ben. Ama dur Dızdız söylediydi bana. Taksimde bir apartımanda oturuyormuş sanırım. Oraya Apoyevmatini götürürmüş, sonra da, oradan taşındığını söylemişler.

Ali sordu:

— Peki sen Galatadaki evinin adresini iyi biliyor musun?

Camgöz:

— Elimle komuş gibi bulurum, dedi. Orası kolay. Ama galiba herif oradan ayrılıyor.

— Ne bildin?

— Sen de beni müstantik gibi zorlama.

— Müstantik mi? Kim o?

Camgöz Necmi alay eder gibi güldü:

— Sen de hafiyeliye kalktın ama daha müstantiğin ne

olduğunu bilmiyorsun, dedi. İnsan bilmediğini öğrenmeli. Bilmemek ayıp değil, sormamak, öğrenmemek ayıp. Bir de okula gittim diye böbürleniyorsun.

Alinin canı sıkıldı:

— Ben biliyorum diye ortaya çıkmadım, dedi. Zavallı babam hep söylerdi. Okulda öğrenilenler insana yetmezmiş. Asıl hayat mektebi insana çok şey öğretirmiş. Şimdi bırakalım bunları.

— Doğru, şimdi sen dinle beni. Müstantik demek sorgu yargıcı demektir, anladın mı Alişim?...

— Anladım ama sen nereden öğrendin bunu?

— Kahvede ihtiyarlar konuşuyordu da oradan kulağımda kaldı. Benimkiler beni hiç okutmadılar, ama hiç... Okutmadılar dedimse okula vermediler değil hani. Babam sağken beni ilkokula verdi. Ama oradaki kibar çocuklar bana Kör Necmi adını taktılar. Bir iki dişimi sıktım, sonra kanıma dokundu. Astım okulu, gazete satmağa başladım.

Ali tatlı bir şesle:

— Ziyanı yok kardeşim, dedi. Sen akıllı bir çocuksun. Nasıl olsa hayatını kazanırsın. Çocuk milleti böyle işte. Ben güzel güzel okuyordum. Hem de sınıfta en iyi öğrenci bendim. Katilin oğlu diye bana ad taktılar. Ben de dayanamadım. İnşallah babam üstünden bu iftirayı atsın. Tekrar gider okurum.

İki çocuk bir zaman sustular. Necmi cebinden yarısı içilmiş bir sigara çıkardı. Bekleme yerinde dolaşan birinin yere attığı sigaradan yaktı ve gelip Ali'nin yanına oturdu.

— Ben oralarda dolaşırken Dızdız da vardı, dedi. O söyledi bana. Veresiye veriyormuş gazeteleri. Senin Hıristaki o sabah bir karış suratla kapıya çıkmış. Sarhoşmuş galiba. Birikmiş paraları vermiş. Bir daha kendisine gazete getirmemesini söylemiş. Başka yere taşınacağını anlatmış.

— Nereye taşınacakmış?

— Herif anlatır mı ya? Ben Dızdızdan haberi alınca bekledim. Hıristaki Taksim'e doğru gidiyordu. Nerede çalıştığını öğreneyim dedim. Bir kere izini kaybedersek herifi bir daha enseleyemeyiz diye düşündüm.

— Sen tam bir detektif gibi çalışmışsın be Necmi.

— Öyleyimdir. Eğer sen poliste çalışırsan beni unutma.

— Hiç unutmam, merak etme. Peki Hıristaki nereye gitti?

— Taksimde bir büyük apartımana girdi. Altında mağazalar var. Bunları yazıhane gibi kullanıyorlar. Kapıları ayrı. İhtiyar bir kapıcı var. Daldım içeriye. Adı Mustafa Ebuzer... Galiba kürt bu adam. Ben karşıdaki tütüncüden öğrendim. Oralarda kiralık kat var mı diye sordum. «Bilmem, karşıdaki apartımanda var galiba, kapıcı Mustafaya sor,» dedi. Ben de sordum ihtiyara. «Bir müşterim arıyor, buralarda kiralık daire istiyor, zengin adamdır, bahşişi boldur, bana da göz kulak ol demişti, dedim. Kapıcı bana: «Eskiden burada oturan bir rum vardı, daireyi boşaltmıştı ama, iki gün evvel tekrar geldi. Eski aylıkları verdi, yeniden oturacakmış. Kiralık diye gazetelere ilân verdik ama adam tekrar gelince vazgeçtik, dedi. Anlıyorsun ya. Hıristaki Galatadaki yeri bırakıp oraya geliyor. Herif yerini değiştirir değiştirmez enseledik.

Ali:

— Bu apartımanın adresini biliyorsun değil mi? dedi.

— İyi bilmiyorum ama nerede olduğunu öğrendim. Şehit Muhtar Caddesinin üstünde. Caddeye girer girmez sol kolda bir bina.

Ali kıpkırmızı oldu:

— Şehit Muhtar Caddesi mi? dedi. Necmi, babam orada bir yazıhanede çalışıyordu. Cinayet de orada olmuş.

Camgöz Necmi :

— Sen gittin mi hiç oraya? dedi.

Ali tarif etti. Necmi:

— Tamam, dedi. İşte o bina. Herif oraya girdi Ben de fazla beklemedim. Sana haber vereyim diye geldim.

Ali dişlerini sıktı:

— Çok teşekkür ederim, dedi. Bana bak Necmi. Bir gün arkadaşları toplıyalım, şu herife bir kötek çekelim.

Necmi şaşırdı:

— Ne olacak, dedi. Herif ayı gibi kuvvetli.

— Canım yedi sekiz çocuk üstüne çullandı mı devirirler.

— Sen kendine güveniyor musun?

— Yoo, ben işe karışmıyacağım. Ben kavganın üstüne geleceğim. Polis geliyor diye bağıracağım. Siz de kaçacaksınız.

— Peki bundan ne çıkacak?

— Hem bir temiz dayak atmış oluruz. Hem de kendisini kurtardığım için Hıristaki ile ahbablığı ilerletirim.

— Herife yanaşacak, göz hapsine alacaksın değil mi?

— Evet.

— Bu iş biraz aynasız ama, dur bir defa arkadaşlara söyliyeyim.

— Haydi kardeşim, artık gidelim. Sağ ol.

— Sen de sağ ol... Teşekkür ederim.

Cam göz ilk defa Filispitin elini sıktı. İki çocuk arasında daha fazla bir yakınlık ortaya çıkmıştı. Birbirlerine gülümsüyorlardı. Sonra ikisi ayrı ayrı yollara gittiler.

KAPICI EBUZER

Ali bir otobüse atlamış, soluğu Taksimde almıştı. Bir iki defa babası ile beraber gittiği yazıhanenin bulunduğu binaya uzaktan baktı, sonra beyaz mermer basamakları çıkarak içeriye girdi.

Orada, ufacık bir pencereden Necminin tarif ettiği kapıcının kendisine baktığını gördü. Epeyce geniş bir giriş yerine kapıcı odasının kapısı da açılıyordu.

Ali nezaketle kapıyı vurdu. İhtiyar adam kapıyı açtı. Ensesinden görülecek kadar bıyıkları uzundu. Ali :

— Sabah şerifler hayırlı olsun Ebuzer Efendı, dedi.

Hemen de içeriye daldı. Kapıcı şaşalamıştı :

— Sen beni nerden tanirsen? diye sordu.

Ali ağırbaşlılıkla :

— Seni tanımıyan var mı ? Ebuzer Efendi, dedi. Gazeteler bile yazdı.

— Sen benimle alay mı edirsen? Neye yazacakmış beni ceride?

— Burada kiralık bir daire varmış da kapıcı Ebuzer Efendiye müracaat ediniz diye yazmışlar.

Galiba biraz ayaklarında romatizma varmış. Küçük odasının bir tarafında karyolası, bir tarafında sandığı duruyordu. Odada bir de el yüz yıkayacak lavabo vardı. Kapıcı eski bir koltuğun üzerine oturdu. Aliye de hasır örgüleri çözülüp sarkmış iskemleyi gösterdi :

— Hele otur, dedi. Daire için geldinse geç kaldın. Eski kiracı geldi, yerleşti yine. Hem sen ne yapacaksın daireyi?

Ali terbiyeli terbiyeli konuştu:

— Ebuzer amcacığım, benim çok hatırlı, çok zengin bir müşterim var. Buralarda bir daire tutmak istiyor. Biz gazete satan çocuklar her yere girip çıkarız. Bana da sağlık verdi de.

Ebuzer sigarasını yakarken :

— Bizde yok boş daire, dedi.

— Peki gazetelere neye ilân verdiler?

— Mal sahibisi vermiş. Çok gelen giden oldu. Pahalı buldular. Eski kiracı ile de dâvalıydı. Üç aylık kira birikmişti. Vermiş parayı. Patron bana tilifon etti. Hıristaki yine oturacak, dedi. Bu sabah ben de anahtarı verdim.

Ali içini çekti:

— Çok yazık, dedı. Peki bu Hıristaki zengin mi?

Kapıcı:

— Nenin nesidir anlamadım, dedi. Kılıksız bir hırpoydu. Sonra baktım, çulu yenilemiş. Sabahleyin durup dururken bana beş kâğit da bahşiş verdi. Almak istemedim ama anahtar hakkı, dedi.

Sonra Aliye sordu :

— Sen gazete mi satarsın?

— Evet Ebuzer ağacığım, ne yaparsın ev geçindiriyoruz.

— Sen kim, ev geçindirecek kim?

— İş başa düşünce oluyor işte.

— Orası öyle oğlum. Haydi git, gazetelerini sat.

— Gideceğim Ebuzer ağacığım, istersen sana bir gazete bırakayım. Dinlenirken okursun?

— Benim okumam yazmam yoktur. Ben sayıları bilirim Ama hesabım kuvvetlidir.

— Şey, gümrükte bir cinayet olmuş da, belki merak edersin diye söyledim. Senin hemşerilerden birisi arkadaşını bıçaklamış.

Ebuzer ilgilendi :

— Benim hemşerim olduğunu ne biliysen? dedi.

— Sen Diyarbakırlı değil misin?

— Diyarbakır bizim vilayetimiz.

— Herneyse, zaten onlar da öyledir.

— Sen benim kürt olduğumu nirden biliysen?

— Bıyıklarından, sende erkek bıyıkları var. Babayiğit adamsın.

İhtiyarın bayağı hoşuna gitmişti. Elektrik ocağında çaydanlıktan küçük bir bardağa çay koydu. Aliye ikram etti.

Ali :

— Sağ ol, dedi.

İhtiyar adam sordu :

— Kimmiş birini bıcaklayan?

Ali gazeteyi açıp okudu. Bu birgün evvelki gazeteydi. Yeni gazetelere altlık yapmak için geriye vermemişti. Epeyce üzerinde durarak tane tane okudu. Ebuzer ağa elini sağ kulağının arkasına dayamış, biraz öne doğru eğilmişti;

Ali okuyordu :

«Dün akşam gümrük hamallarından Ali Rızıkla kel İbo kafaları çektikten sonra kavga etmişler, Ali Rızık kel İboyu sol böğründen kama ile yaraladıktan sonra kaçmış, fakat bu sabah vazife başında, gümrük kapısında polisler tarafından yakalanmıştır.»

Kapıcı bunların tanıdığı kimseler olmadığını anlayınca içi rahat ederek doğruldu. Ali de gazeteyi yerine koydu.

— Ebuzer ağacığım, cinayet çok fena bir şey değil mi?

İhtiyar kürt :

— Fenadır, dedi, Allah insanı şaşırtmasın.

— Sen hiç cinayet gördün mü?

— Gördüm çocuk, Allah bir daha göstermesin.

— Nerede gördün Diyarbakırda mı?

— Yok burda, işte bu binada. Yandaki yazıhanede.

— Sahi mi?

— Ben yalan konuşmam çocuk. Allah rahmet eylesin bir tüccar vardı. Biraz sert bir adamdı. Ama parasına sağlamdı.

— Onu mu öldürdüler?

— Ya, onu işte. Ben yandaki yazıhanelere de bakarım. Anahtarları bana bırakırlar, sabahları temizlik yaparım. O akşam yatsıdan sonraydı, çöpleri alayım dedim. Baktım adam yazıhanesinin üstüne serilmiş. Koştum, komisere haber verdim. Sanki ben öldürmüşüm gibi günler günü sorguya çektiler.

— Kim öldürmüş?

— Eski muhasebecisi bir Davut vardı. İyi adam görünürdü. Ogün gelmişti gene. Çay, kahveyi ben yaparım. Birkaç kuruş alacağım vardı Davutta. Uğradı bana, hırpolaşmıştı. Karı gibi ağlıyordu. «Bunca yıllık aile sahibi adamım, bir karı yüzünden beni işten attı, elime para geçerse borcumu getiririm» dedi. İçim acımıştı. Sonradan öğrendim ki cinayeti o işlemiş. Eh belki ölen adam hak etmiştir bunu.

Ali cin gibi bir çocuktu :

— Anlıyamadım Ebuzer ağacığım, dedi. Bir karı yüzünden atmış o adamı öyle mi?

İhtiyar kürt :

— Sen böyle şeyleri konuşma, dedi. Daha çocuksun.

— Biliyorum Ebuzer ağacığım,ama kadın mı at onu demiş?

— Ne bileyim ben. Bir terzi karı vardı, oturdu yukarıda. Bu Sermet bey de çağırmış evine bir kaç defa.

Günahı boynuna. Ama ben bu terzi kızı namuslu bilirim. Bir nişanlısı da vardı. Bazen gelirdi. Marangozdu. Nedense kız bırakmış onu.

— Sermet bey bu kızı yanına mı alacakmış?

— Ne bileyim ben çocuk. Birkaç defa Sermet beyin yazıhanesinde gördüm. Kahve götürmüştüm. Bu kız burada teyzesiyle oturuyordu. Kirayı kendisi verirdi. Teyzesi sonradan çıkıp gitti.

— Nedir bu kızın adı?

— Ne yapacaksın?

— Benim müşterilerimin arasında terzi arayanlar var da.

— Eleni onun adı.

— Ya...

Alinin içi burkulmuştu. Tam bu sırada da küçük pencereden bakan kapıcı :

— İti an, çomağı hazırla, dedi. İşte kız geldi. Ne zamandır dairesi kapalı duruyordu.

Eleni kapıyı açmıştı. Ali hemen onu karşıladı :

— Matmazel, gazete istemez misiniz?

Süslü püslü gelen Eleni birden konuşmuştu.

— Oh bre pedimu, diye haykırdı.

Ali kendisini toparladı:

— Kusura bakmayın matmazel, dedi. Ekmek parası için uğraşıyoruz.

— Bire sapkin, ben seni görmüsüm lokantada.

— Beni mi? ne zaman?

— Dün akşam, yapmissin çok patirdi tükânda. Gülmüs epsi müsteri.

— Ha, evet, eh, ne yaparsınız, ben ev geçindiriyorum. Şimdi ister misiniz Apoyev matini?

— Yok simdi alayım gazeta, bozuk para ister.

— Canım alacağım sizde olsun.

— Ne zaman veresiye veriyor, yüklenecek sermayeyi kedi üstünde.

— Zararı yok matmazel. Siz çok iyi bir kızsınız.

Eleni el çantasından bozuk paralar çıkardı. Aliye uzattı :

— Ayde, al bakalım. İstemez gazeta.

— Ben dilenmiyorum matmazel, dedi. Ben gazete satarım, parasını isterim. Bir çok müşterim aydan aya verirler.

Kızın hoşuna gitmişti bu. Alinin uzattığı gazeteyi aldı. Sonra kapıcıya sordu:

— Gelmiş dersin Hıristaki burda?

Ebuzer:

— Geldi, dedi. Benden anahtarı aldı, biraz evvel de gitti.

— Bunu ağnamak için uğradım Mustayfendi.

Eleni gidiyordu, Ali:

— Matmazel dedi. İsterseniz ben geriteyim her sabah gazetenizi.

Kız gülümseyerek:

— Yok vire pedimu, dedi. Bu apartımanda ki gazete dağıtıyor o çocuk, sana dayak verecek.

Sonra yine gülerek:

— Kalinikta, dedi.

Merdivenlere doğru yürüdü, gitti.

Ali onun arkasından baktıktan sonra:

— Ebuzer ağacığım, dedi. Bu koskoca apartımanda asansör yok mu?

— Var, dedi kapıcı. Ama asansör aşağıya ininceye kadar bu kız çıkar yukarıya. İkinci katta dört numarada oturuyor.

— Hıristaki dediği kim?

— İşte o birikmiş kiraları verip yeniden gelen adam.

— Akrabası mı?

— Nenin nesi olduğunu bilmiyorum. Kız ara sıra uğrayordu buraya ama Hıristaki hiç görünmüyordu.

Ali içtiği çay için kapıcıya teşekkür ettikten sonra apartımandan ayrıldı.

V U R ! . .

Doğrusu, Camgöz Necmi işi çok güzel idare etmişti. Sabahleyin erken saatte apartımandan çıkan Hıristakinin önüne çıkmış, ona zorla bir gazete satmak istemiş, adam yolunu kesen bu hırpaniyi omuzundan itince Camgöz yalancıktan yere düşmüş ve etinden et kesmişler gibi bağırmağa başlayınca da belki yirmiye yakın gazeteci çocuk saklandıkları yerlerden fırlayarak adamın üstüne çullanmışlardı.

Bunların aralarında kabaca çocuklar da vardı, hem bir adamı yere düşürmesini çok iyi biliyorlardı.

Neye uğradığını şaşıran adamın yüzüne, kafasına, kaba etlerine sayısı belirsiz yumruklar inmiş «vur, yapıştır!» bağırtılarına apartıman pencereleri açılmağa başlamış, yavaş yavaş yoldan geçenler de durarak işi anlamağa çalışmışlardı.

Hıristaki, yüzü gözü kan içinde, tutmağa yakalamağa veya kaçmağa çalışıyordu ama ağzından bir tek kelime çıkmıyor boyuna fena fena soluyordu.

Bir iki defa kalkmak istedi bir ayağının üzerine dikildi ve bir iki tekme savurdu ama, onun bacağını yakalıyanlar arkadan diz boğumuna da bir tekme yapıştırıp tekrar yere yıktılar.

Camgöz hâlâ bir tarafta bağırıyor ve fena halde dayak yemiş gibi yanını, belini ovuşturuyordu.

Hıristakinin bir hayli dayak yeyip sersemlediği sırada yolun köşesinden bir ince ses yükseldi:

— Bırakın adamcağızı be, ne alıp veremiyorsunuz?

Çocuklar aldırmıyorlardı ama bu sırada aynı ses:

— Polis geliyor, diye haykırdı.

Ortada polis filân yoktu. Fakat bu ses bir parolaydı. Polis lâfını duyan çocuklar gazete kartonlarını kaparak, yere düşen kasketlerini yarımyamalak giyerek bacaklarının bütün kuvvetiyle kaçmağa başladılar. Camgöz Necmi bile onların arasına karışmış, ortadan kaybolmuştu.

Ali koşarak yerde sırt üstü yatan adama elini uzatmıştı:

— Geçmiş olsun bayım, vah vah, çok üzüldüm. Bu serseri çocuklar sizinle ne alıp veremiyorlar. Gömleğiniz yırtılmış, üstünüz toz toprak içinde kalmış.

Hıristaki nefes nefeseydi. Muhakkak birçok yerinde ağrılar vardı. Bir kaşı ve dudağı patlamıştı. Ama dişlerini gıcırdatıyor ve kendisine yardım etmeğe gelen çocuğa da fena fena bakıyordu.

Oraya birkaç kişi daha toplanmıştı. Tam bu sırada apartımandan çıkan Eleni de gelmişti. Ali onu görünce:

— Vay siz misiniz Matmazel, dedi. Bu bey tanıdığınız mı? Yardım edin de yerinden kaldıralım, bir eczahaneye götürelim.

Hıristaki bunu duyunca kendiliğinden ayağa kalktı. Eleni biraz telâş ediyordu. Ali:

— Efendim, dedi. Ben bu serserilerin hepsini tanırım. Eğer dâva edecekseniz bir bir bulup polise haber veririm. İsterseniz hemen karakola gidelim.

Hıristaki telâşla:

— İstemez vire, yok bise, ne lâzım polis gelsin bunda, diye söylendi.

Ali onun tozunu toprağını silkmek için cekediinin etekleri-ne vuruyor, etrafa saçılan tarak, dolmakalem, gözlük gibi eş-yasını topluyordu.

— Öyle şey olur mu bayım? Durup dururken size saldı-rıyorlar. Bunların terbiyesini vermek lâzım.

Hıristaki dişlerini sıkarak:

— Sus vire anamazsin sen lâf, dedi.

Sonra Eleniye rumca birşeyler söyledi. Yüzünden çene-sine kan damlıyor, oradan gömleğini kızartıyordu.

Eleni:

— Gel vire pedimu benimle beraber, dedi. Götürelim müsü dayresinde...

Ali adamın yerde duran çantasını aldı. Zaten iş apartı-manın pek yakınında olmuştu. Kapıcı Ebuzer onlara hayret-le bakıyordu.

İkinci kattaki daireye girdiler. Eleni Aliyi bir odaya sok-tu. Orası biraz içki kokuyordu. Koku gitsin diye pencere aç-mıştı. Bir tarafta elektrik semaveri kaynıyordu..

Eleni:

— Dur burda, dedi. Senin ismisi neydi? Unutmusum?

— Ali, matmazel. Ali.

— Ne, Ali. Bir sufra yapacağım sana. Ne ki istersan on-da var. Sen çok iyi szozuk, em da akilli.

— Ama benim vaktim yok matmazel. Bakınız daha ga-zetelerin yarısını satmadım.

Hıristaki dairenin içinde kaybolmuştu. Eleni:

— Ne lâzım koşasın sokata, dedi. Ben verecek sana para.

— Yoo, matmazel, ben garson değilim. Ben namusumla gazete satar, para kazanır, evime bakarım.

— e, ma sen yapmissin bir eyilik. Kaçırtmışsın serseri tsocuzları. Yok gelsin polis ma sende var akil.

— Teşekkür ederim matmazel.

Ali çantayı masanın kenarına bıraktı. Gazete kartonunu düzeltti:

— Geçmiş olsun matmazel, dedi. Bana müsaade.

Yakınlardan Hıristakinin sesi rumca birşeyler bağırdı. Eleni:

— Gitmeyesin Ali, dedi. Ben gelezeğim simdicik.

Eleni kıvrak ve telâşlı bir yürüyüşle koridorun boyunca yürüdü. Ali odada yalnız kalmıştı. Burasını herhalde yemek yemek için kullanıyorlardı.

Ali çantanın fermuarını çabucak sıyırdı. İçine bir göz attı. Rumca yazılmış mektuplar vardı. Ali rumca harfleri okuyamıyor ama sattığı gazetelerden tanıyordu. Bir de cüzdan buldu içlerinde. Onu hemen açtı. Bir kulağı koridoru dinlerken yüreği çarpa çarpa okudu.

«Kozmo Andoniyadis».

Bu nufus kâğıdıydı. Fakat resmi yerinden sökülmüştü. Bir başka adamın resmi konmuştu sayfaların arasına.

Ali çantayı kapayacağı sırada bir başka, kalınca cüzdan gördü. Bunda Hıristakinin resmi vardı. Ama isim yerinde yine «Kozmo Andoniyadis» yazılıydı.

Ali bunlardan pek birşey anlıyamadı. Ayak sesleri duyunca hemen fermuarı çekti. Bir sandalyeye oturarak gazetelerini saymağa başladı.

Bu sırada Eleni telâşla gelerek odaya bir göz attı. Çantayı kaparcasına aldı. Ali ayağa kalktı:

— Ben gideyim Matmazel, dedi.

— Yok vire, otur, bir çay içmezsin?

— Teşekkür ederim matmazel.

Ali'nin içine bir ürküntü gelmişti. Tertiplediği oyun çok güzel oynanmıştı ama şimdi bu güçlü kuvvetli adamın evinde kalmaktan korkuyordu.

Eleni onun yüzünü okşadı. Hemen bir çay koydu. Bir tabağa da bir takım çörekler, bisküiler doldurup önüne sürdü.

— Ayde pedimu, ne kadar yiyeceksin, okadar eyi.

Eleni çanta ile gitti. Muhakkak ki bu çantayı almak için gelmişti. Ali'yi de bırakmak istemiyordu. Uzaktan iri iri konuşmalar duyuluyor, kız ince sesiyle cevap veriyordu.

Ali çaydan bir iki yudum aldığı sırada da gömleğini değişmiş, yüzünün birkaç yerine gazlı bezle flaster yapışmış olan Hıristaki odaya geldi. Açık renk bir elbise giymişti.

Masanın karşısına oturdu. Hemen:

— Ben almısım gazeta, dedi. Ma, bana satmak istemiz o cocuk bir daha. İstemez vire, almisim ben. Yok alazaksın. İtmizim onu, düsmüs yerde. Bağirmis. Gelmis arkadaşlari.

Hıristakinin elleri titriyordu. Çok öfkeli ve sinirliydi. Fakat bunu belli etmek istemiyor, iyi bir insan görünmeğe çalışıyor, bir yenice sigarası yakıyordu:

— Bir adam ne zaman çocuk, bilmez ne yapsin.

Ali birşey söylemiş olmak için:

— Müsü, bunlar serseri çocuklar, dedi. Hırsızlık da yaparlar, yan kesiclik de. Onların terbiyesini vermek lâzım. Söyliyelim karakola.

Hıristaki kızardı:

— Vire sen ep ağzında polis, ne geçecek benim elimde... Para alacağım bundan. Ayde karkol, ayde mahkeme. Sonram da diyecekler bunlar küçük, yok ceza verilsin.

Ali anladı ki Hıristaki polis, karakol gibi şeylere hiç yanaşmıyor. Fazla üstelemedi:

— Siz bilirsiniz efendim, dedi. Ama eğer gazete alıyorsanız ben getireyim gazetenizi.

Eleni:

— İstemez pedimu, dedi. Sana dayak vuracaklar. Bu apartımanda var bir çocuk, getirir hep gazeteleri dayrelerde

— Siz bilirsiniz matmazel. Bana artık müsaade ediniz... Çayınız için çok teşekkür ederim.

— Bisey değil Ali.

Ali Hıristakiyi de selâmladı. Matmazel ona kapıyı açtı. Merdiven başında yüzünü okşadı:

— Gitmeyesin karakolda, dedi. Müsü istemez bunu. Sevmez iç böle sey.

— Bana ne matmazel. Ama çocukların bu terbiyesizliğine çok canım sıkıldı.

— Ayde, güle güle Ali.

CİNAYET MASASINDA

Ali öğleye yakın bir saatte evine uğramış, gazete kartonunu bırakıp annesine biraz para verdikten sonra Emniyet Müdürlüğüne gitmişti.

Kapıda kendisni tanıyorlardı. Yukarıda, Ekrem Beyin odasının kapısını vurdu. Bir polis kendisine kapıyı açtı. Ekrem Bey oturduğu yerden Aliyi görünce:

— Bırak gelsin, dedi.

Polis yol verdi. Ali masaya doğru ilerledi. Ekrem Bey ona elini uzattı.

— Gel bakalım baş detektif, diye alay etti. Muhakkak sende kıymetli haberler vardır.

Odada bir iki kişi daha vardı. Aliye dikkatle bakıyorlardı. Ekrem Bey birçok karışık işleri ortaya çıkarmış, katilleri yakalayıp mahkemeye vermiş, cezaya çarptırmış bir insandı. Biraz zayıftı ama çelik gibi kolları ve pek keskin bakışları vardı. Ali biraz çekiniyordu. Ekrem Bey:

— Buradakilerin hepsi bizden oğlum, dedi. Sen boşuna gelmezsin. Anlat bakalım, nèye geldin?

Ali kıpkırmızı kesildi:

— Belki bana darılırsınız efendim, dedi. Ama biliyorsunuz ki babam cezaevinde. Benden başka bu işlerde çalışacak kimse yok. Ekmek parasını da ben kazanıyorum.

Ekrem Bey:

— Babanı içeriye attık da dâvayı kapattık mı sanıyorsun, dedi. Siz birşey yapamadınız ama babanın cezasını kaldırmak için temyize başvurmasını temin ettik. Yakında bir mahklme daha olacak. Bu da onu muhakkak kurtaracak değildir. Ortaya bir başka katil çıkarsa, cinayeti onun yptığını da isbat edebilirsek ancak o zaman senin yüzün güler. Şimdi anlat bana, neye geldin.?

Ali yutkundu, önüne bakarak:

— Biz o yarık kaşı bulduk, dedi.

— Siz dediğin kimler? Hani şu Sultanahmet parkında başına topladığın gazeteci çocuklar mı?

Ali epeyce utandı. Sıkılarak:

— Bana siz de arayın demiştiniz, dedi. Ben arkadaşlara söyledim. Beyoğlu tarafında çalışanlardan biri görmüş onu.Bana tarif etti. Ben de peşine düştüm, hatta kendisine gazete sattım. Sonra da bir oyun oynadık ona...

— Nasıl oyun?

— Arkadaşlardan biriyle kavga ettirdik. Sonra pusuda bekleyen öteki çocuklar çullandı üzerine.

Odada bulunan iki misafir gazetelerini bırakmış dinliyordu. Bay Ekrem kaşlarını çattı:

— Adamı dövdürdün mü? dedi.

— Hayır efendim. Benim maksadım onu kurtarmak, onu yakından tanımaktı.

— Peki sonra ne oldu?

— Benim düşündüğüm gibi çocuklar onu alaşağı ettiler. Ben de uzaktan görmüş gibi araya girdim. Polis geliyor, diye bağırdım. Hepsi kaçtı. Ben kaldım ortada.

— Ahbap oldun öyle mi?

— O ahbablığa yanaşacak adam değil. Kavgadan sonra beni oturdukları apartımana götürdüler. Polise haber verirlm diye korkuyorlardı.

— Kim bunlar?

Ali şaşaladı, biraz düşündükten sonra:

— Hıristaki, dedi. Bir de o apartımanda, karşı dairede oturan bir rum matmazel var. Sokaktaki muharebeyi görmüş, o da inmişti aşağıya. Bana çay ikram etti.

— Polisten korktuğunu ne biliyorsun?

— Polise gidelim, karakola haber verelim, bu serseri çocukları cezalandırsınlar, dedim. Adam telâşlandı Hiç yanaşmadı. Yüzü gözü kan içinde kalmıştı. Yarık kaşının üstüne de bir tekme yemiş. Alt dudağı da şişmiş. Bu kadar dayak yiyen bir adam davacı olmaz mı? Ama o öfkesinden kudurduğu halde şikâyet etmek istemedi. Ben ayrılırken tekrar tenbih etti.

— Nasıl adam bu Hıristaki?

— Keseri yanımızdaki viranedeki kuyuya atan adam.

— Benzetmiş olmayasın?

— Hem kaşı yarık, hem mavi gözlü, hem de başparmağında bir yara yeri var. Sonra Opoyevmatini okuyor.

— Bütün bunlar sana onun katil olduğu kanısını mı veriyor?

— Evet efendim.

— Sen kendi kafanda bir cinayet tertiplemişsin, şunu bize anlat bakayım.

— Hiç konuşmıyayım daha iyi.

Ekrem Bey bir sigara yakarak:

— Bana bak Ali, dedi. Zeki bir çocuk olduğunu biliyorum. Babanı da çok seviyorsun. İşin içine girdin. Sana şunu da söyliyeyim ki biz gazete kâğıtlarının üzerinde o yaralı başparmak izini çok iyi tesbit ettik. Allah seni o herifin karşısına çıkarttı. Karanlıkta olup bitenleri biz ihbar olmayınca bilemezdik. Bize bir ip ucu verdin. Babandan başka bir katilin

olabileceğini anladık. Biz her ihbarı kıymetlendiririz. Yalnız sabıkalıların içinde böyle parmağı yaralı ve kaşı yarık kimse yok. Senden fikrini soruyorsam bir başka zekânın bu işi nasıl aydınlığa çıkarmak için tuttuğu yolu bilmektir. Her fikrin bir kıymeti var.

Ali biraz cesaretlendi, daha rahat konuşuyordu:

— Efendim, dedi. Babam katil diye yakalanınca okadar şaşırdı ki kendisini kurtarmak için tanık bile arıyamadı. Kendisini katil diye aradığınızı duyunca hemen karakola koştu. Suçlu adam elbette kaçardı.

Bay Ekrem:

— Bunu maalesef mahkemeden sonra ortaya çıkardık, dedi. Bu defa babanı kurtaracak noktalar var elimizde.

— Efendim, bir de şey. Bay Sermedin öldürüldüğünü haber veren kapıyıcı ben mahkemede görmedim.

— Ne olacak bu kapıcı?

— Babam Bay Sermedin yanından çıkınca yazıhanelere kahve çay veren bu ihtiyar adama uğramış. Bir kadın yüzünden beni işimden kovdu demiş. O adama birkaç para borcu da varmış. Eline para geçince ödeyeceğini söylemiş.

— Kim bu kapıcı?

— Mustafa Ebuzer. Bıyıklı bir adam.

— Sen ne diye onu gördün?

— Ben yarık kaşın peşine düştüm. Hıristaki adındaki bu rum evvelce o apartımanda oturuyormuş. Sonradan ortadan kaybolmuş. Ben kiralık daire var mı diye kapıcıyı gidip sordum. Bunu o anlattı bana.

— Senin söylediğin bu kapıcı verdiği ifadede o gün babanın Bay Sermedi görmeğe gittiğini de söyledi.

— Kendisine uğradığını, orada ağladığını söyledi mi?

— Hayır.

— Babamı bir kadın yüzünden işinden attığını söyledi mi?

— Anlat bakalım, bu mesele nedir?

— Efendim, bir terzi kız varmış. O apartımanda otururmuş. Terzi olduğu için Bay Sermedin evine de gidiyormuş... Herhalde Bay Sermet bu kızı beğenmiş, yazıhanesine almak istemiş.

— Burası ne malûm? Kıza mı soralım?

— Ben ne yapacağınızı bilmem efendim. Ama böyle bir kız var. Hem de çok güzel ve nazik bir kız. Babam ağır başlı

bir adamdı. Bay Sermed işine karıştığı için babamı çıkartmış olamaz mı?

— Ben bunun için babanla konuşurum.

— Ama şey efendim. Matmaezl Eleni böyle fena işlere karışacak bir kız değil.

— Nerede oturuyor bu Eleni?

— Cinayetin işlendiği o apartımanın yukarıdaki dairelerinde. Hıristaki üç numarada, Matmaezl de dört numarada oturuyormuş. Ben bunları kapıcıdan öğrendim. Hıristakinin kira borcu varmış. Çıkmış, Galata'da dar sokaklardan birinde bir yere taşınmış. Sonradan eline para geçince eski kira borçlarını verip tekrar üç numaraya taşınmış.

— Eline para geçmiş öyle mi?

— Kapıcı bana öyle söyledi. Eskiden kılıksız kıyafetsizmiş, ama şimdi paralı görünüyormuş.

— Daha başka bir diyeceğin var mı? Niçin kızarıyorsun?

— Şey efendim, bu matmazel iyi bir kız da.

— Baban için de iyi bir adamdı diyorlar. Belli olmaz. Kızın bir suçu yoksa kimse rahatını bozmaz. Daha başka?

— Bir de şey efendim. Ben kimsenin eşyasını karıştırmam ama kavga sırasında bu Hıristakinin çantası yere düşmüştü. Onu ben yukarıya götürdüm. Yalnız kaldığım zaman belki birşey bulurum diye fermuarlı çantanın içine baktım.

— Ne vardı bu çantada?

— Bir nufus kâğıdı vardı. Kozmo Andoniyadis diye yazılıydı.

— Kozmo Andoniyadis mi?

— Evet, ama nufus kâğıdının resmi koparılmıştı. Bir başka adamın resmiydi bu. Sonra rumca gazetelerin arasında bir cüzdan daha vardı. Onda da Kozmo Andoniyadis yazılıydı.

— Pasaport mu?

— Ben pasaport hiç görmedim ağabey...

Bay Ekrem çekmecesinden birşey çıkarttı, gösterdi. Ali dikkatle baktı ve :

— Böyleydi, dedi. Bunun gibi.

— Kozmo Andoniyadis öyle mi?

— Evet efendim, bunu iyice okudum.

Bay Ekrem önündeki telefonu açtı. Numaraları çevirdi. Karşısına çıkan birisiyle konuştu. Kendisine bir başka numara verdiler. Bay Ekrem tekrar telefonu açtı ve sordu:

— Mösyö Kozmo Andoniyadis?

Ali telefonda, karşı taraftakinin sesini vız vız duyuyor ama ne söylediğini anlıyamıyordu. Bay Ekrem:

— Pasaportunuz yanınızda mı? diye sordu.

Karşıdan ne cevap aldıysa:

— Bir muamele eksikliği var sanıyorum, dedi. Bütün muamele tamam diyorsunuz öyle mi? Peki, güzel, seyahatiniz ne zaman? Allah isterse on gün sonra öyle mi? İyi yolculuklar...

Bay Ekrem telefonu kapattı. Sönen sigarasını tekrar yaktı ve:

— Adam pasaportunun evinde olduğunu söylüyor dedi. İnşallah sen ortalığı boşuna karıştırmış olmazsın Ali.

Sonra biraz sert bir sesle:

— Kendi başına işler yapmağa kalkma, dedi. Başına bir felâket gelir.

Sonra çekmecesinden bir kartpostal çıkarttı ve:

— Bak bakayım şuna, dedi. Tanıyabilecek misin?

Ali fotoğrafı görür görmez:

— Matmazel Eleni, dedi.

Hiç lâkırdıya karışmayan memurlardan biri:

— Bu açıkgöz çocuk vasıtasiyle bu kadının kimliğini, hatta adresini tesbit etmiş bulunuyoruz, dedi.

Bay Ekrem gülümsiyerek:

— Evet, dedi. Bay Sermed'in çekmecesinde bulunan bir resim. Fakat arkasındaki yazıya göre bunu Esin adında bir kıza hediye etmiş. Esin Sermet Beyin küçük kızı. İmzayı okuyamamıştık. İş şimdi tatlı bir şekil almağa başladı. Haydi Ali, sen gazetelerini satmağa bak. Öğrendiklerini bize bildirdiğin için teşekkür ederim

BABA - OĞUL

Ali Müdüriyetten çıkarken kapının önünde Hıristakiye rastladı Onu görür görmez kıpkırımızı kesildi Kendisinin katil olduğunu zannettiği bu adamın yüzünde flasterlerle burada ne işi vardı? Yoksa gazeteci çocukları şikâyete mi gelmişti?

Hıristaki onu karşısında görünce muhakkak ki tanımıştı. Hattâ Ali biraz ileride başını çevirip baktığı zaman Hıristakinin de arkasından bakmakta olduğunu gördü.

Yanında gazete kartonu olsaydı kimse birşeyden şüphelenmezdi ama Hıristaki onun Emniyet Müdürlüğüne girip çıktığını gördüğü için artık pek emniyet edemiyecekti.

Ali o gün, öğleden sonra bazı yiyecek şeyler ve birkaç paket tütün alarak babasını yoklamağa gitti.

Babasına iki renkli cezaevi elbisesi giydirmişlerdi. Başı da iyice tıraş edilmişti. Adamcağız bu kıyafette oğluna göründüğü için muhakkak ki çok üzülmüştü.

— Neye geldin Ali? diye içini çekti.

Ali'nin gözleri yaşarmıştı: :

— Seni burada bırakacak mıyım sanıyorsun baba? dedi. Biraz daha dişini sık. Bunların hepsi gelip geçecek.

Adam uzun uzun içini çekti: :

— Allah kazadan belâdan muhafaza etsin diye dua ederler oğlum, dedi. İnsanın başına ummadık şeyler gelir. Allah

razı olsun, bu kıyafete girdim, alnıma katil damgası vuruldu ama burada bir memur, bir misafir gibiyim. Bana bazı işler verdiler. Bir sivil memur var o da bir iki defa geldı bana. Dâvayı temyiz ettirmek için bir avukat da yollamış, bakalım ne olacak...

Ali büyük bir adam gibi düşünüyordu :

— Baba, sen neye kendini savunmadın?

Adamcağız bir daha içini çekti ::

— Böyle bir cinayetin bana yüklenmesi beni çok şaşırttı ama mahkemenin beni suçsuz bulacağını zannetmiştim. İşin doğrusu meydana çıkar diye bekledim. İnsan beyninden vurulmuşa dönüyor.

— Haklısın baba. Ben şimdi senden birşey öğrenmek istiyorum. Sen kapıcı Ebuzere bir kadın yüzünden seni işten ten çıkardığını söylemişsin. Bu kadın kim?

Babası oğluna biraz üzüntü ile bakarak :

— Bir terzi kız, dedi. Yazıhanede iki oda vardı. Ben birlirinde çalışıyordum. Kız fransızca bilirmiş. Konuştuklarını uzaktan işitiyordum. Terzilikten kazandığı parayı kendisine sekreter olarak alabileceğini ve daha rahat edeceğini söylüyordu. Kız pek çalışmak taraftarı değildi. Adamın iyi niyetli olmadığını anlamıştı. Bir gün de : «Ben içerdeki kart herifi savayım, yerin hazır olsun o zaman tekrar görüşürüz» dedi. Bir iki gün sonra da beni işten çıkarmıştı.

Ali sıkıntı içinde :

— Baba, bu kız senin yerinde çalıştı mı? dedi.

— Ne bileyim oğlum. Ama son defa gidişimde yazıhane boştu. Bay Sermet yalnızdı.

— Oraya daha başka kimseler geliyor muydu?

— Eh, hayli iş yapan bir yazıhaneydi orası. Elbette giren çıkan çok oluyordu.

— İçinde kaşı yarık bir adam da var mıydı?

— Kaşı yarık mı?

— Evet, bir yara almış da kaşında yeniden tüyler çıkmamış.

— Böyle bir adam, böyle bir adam ben pek hatırlamıyorum.

— Bu cinayeti kim yapar dersin?

— Ne bileyim oğlum, ben kimsenin günahına giremem. Buraya gelen o sivil emniyet memuru da bana sordu. Şüpheli kimse görüp görmediğimi araştırdı. Ona da birşey söyleyemedim. Yalnız birgün epeyce iri yarı bir adam gelerek Sermet Beyin oda kapısının kilidini değiştirmişti. O gittikten sonra Ebuzer geldi. Kirlenen yerleri temizledi. Sermet Bey bana : «Bu çilingirin bakışlarını pek beğenmedim, parayı verirken kasanın içine gözlerini dikti» demişti.

— Adamı iyi göremedin mi?

— Kılıksız, işçi gibi bir adamdı. Bir kaşının üstüne saçı sarkmıştı. Ertesi gün bana Sermet Bey: «O adam gelirse takım çantasını ver. Masanın kilidini değiştirmeden vazgeçti» demişti. Ama ben hemen o günlerde işten çıkarılmıştım.

— Takım çantasının içinde keser var mıydı baba?

— Belki vardı. Çünkü epeyce uzun bir tahta kutuydu. Onu kasanın arkasına bırakmıştı.

— Daha başka birşey bilmiyor musun baba?

— Aklıma gelmiyor.

— Bunları Ekrem Beye söyledin mi?

— Ekrem Bey kim?

— Sana gelen sivil emniyet memuru.

— Söyledim. Aklıma gelebilen herşeyi söyledim. Bana sabırlı olmamı söyledi. Sonra senden bahsetti. Ortaokulu bitirince seni polis kolejine yerleştirmeği düşünüyormuş. Çok zeki bir çocukmuşsun. İyi bir emniyet memuru olabilirmişsin.

— Baba, inşallah yakında o katili yakalıyacağız.

— İnşallah oğlum, ama sen bu işlere karışma. Adının Ekrem olduğunu söylediğin o memur bana senin bir takım yardımlarda bulunduğunu söyledi, ama düşün ki sen daha çocuk yaştasın. Kötü insanlar senin bazı işler yaptığını duyarlarsa seni ortadan kaldırırlar. Beni olmazsa ananı düşün?

Ali içini çekerek:

— Ben çok dikkat ediyorum baba, dedi. Beni merak etme. Zaten ben yakalıyacak değilim ya.

Ali biraz daha oturduktan sonra babasını öptü. Babası hem üzüntü, hem sevgi ile onun arkasından bakıyordu.

Ali cezaevinden çıkınca, tutukluları yoklamağa gelen kalabalık arasında, kasketli bir adamın kendisine dikkatle baktığını farketti. Bu Hıristaki kadar iri ve boylu bir adamdı. Kasketini kaşını kapayacak kadar eğmişti. Ağzındaki sigarası gözlerine duman kaçırdığı için gözlerini de kısmış gibiydi.

Ali epeyce korkarak:

— Babamın söylediği çilingir bu galiba, diyordu. Belki de Hıristakinin kendisidir. Onu bu kıyafette hiç görmemiştim.

T U Z A K

Ali ertesi sabah gazeteleri kapıcı Ebuzere bırakarak tekrar sokağa çıkıyordu. Sabahın çok erken saatiydi. Birkaç gün gazeteleri kapı kapı dağıtmıştı ama hem emniyet müdürlüğünde, hem de cezaevinin önünde rastladığı Hıristakiye görünmekten çekinmişti.

Ebuzerin çay davetini kabul etmedi. Karşıya yetişecek ve mahalllelerdeki müşterilerinin gazetelerini götürecekti.

Ali apartımanın önünden pek az ayrılmıştı ki konuşmasından rum olduğunu anladığı kabaca bir çocuk, belki bir bakkal çırağı onun yolunu kesti:

— Çocuk, bak burda, dedi. Senki gazeta satıyor, bilirsin bu sokakta kimler ki var.

Ali lâfı kısa kesmek için:

— Ben gazeteleri kapıcılara veririm, dedi. Bu saatte müşteriler uyur.

— Sen tanarsın müsü Hıristaki.

— Hıristaki mi? Ben öyle bir adam bilmiyorum.

— Ne zaman bu mektup götürüyor ona, verecek sana bahşiş.

— Ben Hıristakiyi bilmem. Bahşiş de almam.

— Canım yapacaksın bana bir eyilik. İkinzi katta üç nümero. Benim usta bırakmaz geç kalayım. Sabah sabah müsteri çok.

Ali çabucak düşündü ve içinden:

— Herifi bir daha göreyim, dedi. İçeriye girecek değilim a. Hem benden şüpheleniyorsa aldandığını sanır.

Mektubu aldı, tekrar apartımana döndü. Kapıcı pencereden ona seslendi:

— Hayrola Ali?

Ali acele ile:

— Şu gazeteler kalsın burada, dedi. Ben bir koşu çıkıp şu mektubu senin Hıristakiye vereyim.

— Geç kalma, ben alış verişe çıkacağım.

— Bir koşu gidip gelirim.

Ali merdivenlere atıldı. Hızlı çıktığı için nefes nefeseydi. Zile dokundu. Kapı da hemen açıldı. Hıristaki giyinmişti. O da sokağa çıkacak haldeydi. Ali:

— Bunu bir rum çocuk verdi bana, dedi. Buyurun.

Hıristaki biraz geride duruyordu. Ali mektubu uzattı. Fakat bir anda Hıristakinin eli onun ince bileğine yapıştı ve hayli zayıf olan çocuğu bir kapışta geriye, içeriye çekti ve aynı zamanda cebinde duran elini çıkartarak tabancanın dibi ile kafasına hızla vurdu.

Alinin gözlerinde yıldızlar uçuştu. Sonra bir karanlığa daldı. Dünyasından geçmiş ve kendisini kaybetmişti.

★

Aradan kaç saat geçmiş, neler olup bitmişti. Ali bunu bilemiyordu.

Fakat tatlı bir sesin, ince bir sesin pek yakınlarda bir rumca şarkı söylediğini duydu. Kafası şiddetle zonkluyordu. Kımıldanmak istedi. Üzerinde pek ağır birşeyler, katı katı birşeyler vardı.

Yine kendinden geçer gibi oldu. İnledi. Bir zaman yarı baygın kaldı. Sonra tekrar şarkı sesleriyle kendisine geldi.

Kollarını, başını kıpırdatamıyordu. Zaten başını kıpırdatmağa kalksa şiddetli bir ağrı ve sancı duyuyordu.

Odada şarkı söyleyen kerhalde Eleni olacaktı. Ali orada gömüldüğü yerde öleceğini anladı. Boğuk boğuk:

— Matmazel! Matmazel! diye seslendi.

Şarkı sesi birden durdu. Kız:

— Oh kale... kim var bunda? diye bağırdı.

Ali inleyerek:

— Matmaze! dedi.

Kız odada durmuş bakınıyordu.

— Kimsin bire sen?

— Matmazel! dedi.

— Vire nerden çıktın burda?

— Matmazel, Hıristaki beni öldürecek.

Daha fazla konuşamadı. Kıpırdanamadığı yerde ağlıyor, inliyordu. Gözlerinin önüne annesi; kardeşi, babası geliyordu.

Bu arada bir gıcırtı duydu. Sonra üstünden birşeylerin kaldırıldığını taze bir havanın ciğerlerine dolduğunu duydu.

Kız onu görünce bir çığlık kopardı:

— Ali! Ali, kim yapmıs sana bunu? diye bağırdı.

Ali'nin dişleri birbirine vurdu:

— Hıristaki! dedi.

— Oh pedimu, sen ne fenalık yaptın onda?

—Hiç. Ona mektup getirdim. Kafama vurdu. Sonra beni öldü sanıp bu sandığa kapatmış.

— Hıristaki yapmis bunu?

— Evet.

— Gel bana çabuk olasın. Simde gelecek bunda.

Ali kendi yüzünün başından akan kanla kıpkırmızı olduğunu ve bu kanların yer yer pıhtılaşıp kuruduğunu görse tekrar bayılırdı. Yürürken sallanıyordu. Başı dönüyor, gözleri kararıyordu.

Karşı daireye nasıl geçtiğini, rum kızın ıslak bezlerle yüzünü nasıl sildiğini ve başını nasıl sardığını rüya gibi hatırlıyordu.

Kız onu bırakarak yine karşı daireye geçti. Beş on dakika sonra döndü. Yüzü soluk ve pek telâşlıydı.

— Neden yapmis bunu Hıristaki? diye sordu.

— Bilmiyorum matmazel..

— Sen kurtarmisin ona. O ki serseri oğlanlar vermisler dayak, bilmezsin?

— Bilmez olur muyum matmazel.

— Çok ağiryor başinda.

Çok ağrıyor matmazel.

— Ne zaman vurmus sana.?

— Sabahleyin, erkenden. Kapıya gazete getirdim.

Ali başını bir yere dayıyarak hasta hasta anlatıyordu. Rum çocuğunu, mektubu ve içeriye çekilişini anlattı. Kız birden durumsamış, ağır düşüncelere dalmıştı. Sonra kendisini topladı:

— O ki sana vurmus sabah dedi. Simdi aksam. Aç senin karnin.

— Açlığı düşünmüyorum matmazel. Ben gideyim, kaçayım buradan. O beni yakalarsa öldürür.

Tam bu sırada kapının zili üst üste çalınmağa başladı. Ali canlanarak kızın ellerine sarıldı:

— Beni ona verme matmazel, dedi. Haçının, putunun başı için beni verme ona. Zavallı annem kardeşim babam bekliyor beni.

Kız onu kolundan çekerek karşı odaya götürdü, karyolasının altında iki bavul çekti ve eliyle susmasını işaret ederek oraya girmesini söyledi. Sonra Ali karyolanın altına girince bavulları sürdü.

Ali yine karanlıkta kaldı. Yattığı yerden rumca konuşmalar duydu. Hıristaki dik dik bağırıyordu. Biraz sonra Eleni

de sesini yükseltti. O zaman Hıristaki yatıştı. Daire kapısı kapandı. Sesler kesildi.

Fakat Ali bununla kanmıyordu. Hıristaki sandığın açılmış, tuğlaların, bez parçalarının dışarıya çıkarılmış ve oraya sakladığı ölünün kaybolmuş olduğunu görecek. Eleni'yi sıkıştıracak ve gelip kendisini bulacaktı. O zaman ölüm muhakkaktı.

Ali babasının ve Ekrem Beyin öğütlerini acı acı hatırlıyor, uyuşuk bir halde, nefes almağa korkarak bekliyordu.

Saatler geçmiş gibiydi. Halbuki ancak beş dakika sonra Eleni odaya girmişti.

— Ali diye seslendi.

Ali sürünerek karyolanın ayak ucundan dışarıya çıktı. Kendi yüzünü görse ödü kopardı. Pek telâşlı olduğu halde çocuğa acıdığından onu elinden tutarak divanın üzerine oturttu.

— Korkmayasın, dedi. Alaha duva yap ki ben girdim odada. Hıristaki getirmiş iki palikarya, almis gitmis o sandik. Aneya seni koymus içerde.

Ali sordu:

— Nereye götürdü onu?

— Ne bileyim ben. Söylemis götüreceksiniz bu sandık motorda. Vereceksiniz Temel kaptana. Sonram geleceksiniz ep barabar bunda.

— Sandığı denize mi atacaklar matmazel?

— Ben söylememisim böyle bisey.

— Ama sandığın içinde ölü bir çocuk vardı. Üstüne de tuğlalar yığmışlardı. Denizin dibine gitsin diye.

— Oh kale, ben düsünmemisim bunu.

— Matmazel ben gideyim, belki sandığı açarlar, beni göremeyince burada ararlar.

— Ne zaman çıkıyorsun dısarda, belkim de görecek seni o Hıristaki. Sana da öldürecek bana da.

Eleni bir bardak soğuk sütle bir iki sandöviç getirdi:

— Ye pedimu, dedi. Sakın yapmayasın bir delilik. Sana da vuracak bana da. Şimde gelecek arkadasları, belkim de ben gideceğim tiyamda. Sen kalacaksın bunda. Sakın ses yapmayasın. Ben yarın sana haber verecek. Kaçacaksın sokakta, doğru gideceksin senin tospidi.

— Tospidi nedir matmazel. Polis mi?

— Yok vire polis, senin evisi.

KORKUNÇ BİR GECE

Ali'nin çilesi daha dolmamıştı. Ona dehşetli saatler geçirecek korkunç bir gece başlamıştı.

Kaçmak için karanlığı beklerken Hıristaki Eleni'nin dairesinin ziline basmıştı. Ali hemen karyolanın altına kaçtı.

Eleni ile Hıristaki arasında önce rumca, sonra türkçe bir çatışma oldu. Lâz gibi konuşan bir adam da lâfa karışmıştı:

— Matmazel, biz iki kadeh içip işleri konuşacağız. Belki gürültü olur da alt kattakiler şüphelenir, başımız derde girer. Senin dairenin altı boşmuş, huysuzluk etme.

Eleni bir hayli direndi:

— Ne zaman içiyorsunuz, er taraf olacak berbat. Kokacak burası raki. Gelecek benim müsteriler, kızacak, ayıp diyecek bana.

— Canım biz içmeyiz okadar.

Eleni ne kadar direndiyse de söktüremedi. Bir aralık ağladı bile. Fakat nihayet gitmeğe mecbur oldu ve giderken de yatak odasının kapısını kilitledi.

Ali karyolanın altından dairenin içindeki ayak seslerini dinliyordu. Kafasındaki sancıyı bile unutmuştu.

Yatak odasının yanındaki salonda dört beş kişilik bir kalabalık içmeğe başlamıştı. Temel adında bir laz olduğu anlaşılan adam şaka ediyordu:

— Hıristo, doğrusu iyi karı seçmişsin.

Hıristo buna içerliyordu:

— Ne zaman bir arkadas nişanlısı var, demeyesin onun için kötü laf...

— Canım ben evli barklı, çoluk çocuk sahibi bır insanım. Benim aklımdan kötülük geçmez.

— Yasa vire Temel kaptan, erkek adamsın.

— Öyleyimdir çorbacı. Bizim dinimizde başka kadınlara bakmak haramdır. Ama iyi insanı herkes sever, takdir eder. Senin nişanlı da çok kanı sıcak ve tertemiz bir kız. İnşallah sen de işlerini yoluna koyar, kendine doğru bir yol tutarsın.

— Vire sen sanarsın ki ben kötü adam.

— Eh, birbirimizin suçunu ortaya dökmeğe lüzum yok, ne senin tutuğun yol iyi yoldur, ne de benimki.

— Bırak şimdi bunları, iç bakalım...

— Eyvallah içelim.

Hıristaki dairenin içinde de dolaşıyordu. Hattâ bir aralık gelip oda kapısını bile kurcalamıştı. Sonra tekrar içmeğe gitti. İçiyor, şakalaşıyorlardı.

Galiba şişeler bitti. Hıristaki Temel'e para verdi. Tekrar rakı almaya yolladı. O gidince de konuşma başka bir şekil aldı. Oradakilerin içinde bir Türk daha vardı. Temel'in arkasından:

— Sen bu kaptana pek güvenme çorbacı, dedi. Bu çok kurnaz bir adamdır. Hayırsızada açıklarına geldik. İlle sandığı açacağım diye tutturdu. Bereket ben oradaydım. Sandığı tuttuğum gibi yuvarladım denize. Epeyce ağız dalaşı ettik.

Hıristaki:

— Bire sansar, dedi. Sen ki varsın bir is içinde hepsi yolunda gidecek. Sen var çok eyi arkadaş. E simdi kafanda koydun su saraf isi, aniya ki adada oturuyor.

— Anladım, bir deniz gezmesi yapacağız, içeceğiz, adamcağız çok sarhoş olacak, düşecek denizde. Bre Temel koş. Bırakacak makina gelecek yanımızda. Ama sen ki sokacaksın bir bicak kuyumcunun karnında. İnecek doğru dipde.

Sansar denilen adam gevşek gevşek:

— Sen orasını bana bırak, dedi. Ben de atlarım arkasından. Biz denizde de bıçak sallamasını biliriz. Sonra da kurtaramadım diye ah vah ederiz.

— Tamam, ama çanta için ne yapacağız?

— Canım kim biliyor içinde kaç para olduğunu. Elmasları, altınları, paraları ortadan kaybetmesi kolay. Bana Sansar Mehmet derler. Ben adamın gözünden sürmeyi çalarım. Öyle el çabukluğu ile yokederim ki sen bile farkına varmazsın Yalnız dediğim gibi bu Temel'e pek güvenme. İstersen bir başka motorla gideriz.

— Hele o gün gelsin de epsi kolay olacak.

Temel geldi, tekrar içmeğe başladılar. Kaçakçılıktan konuşuyorlardı. Yabancı gemiler geliyormuş, gece gizlice denize birşeyler atıyormuş, Hıristaki, Temel onları toplayıp saklıyormuş.

Lâf açıldıkça birlikte yaptıkları kaçakçılıktan sonra büyük soygunları da anlatıyorlardı. Epeyce sarhoş olduktan sonra Temel gevşek gevşek :

— Hıristo kardaşım, dedi. Biz denizden mal toplarız, ha sen ne temeye denize sandık attıraysun?

Hiristo:

— Ne lâzım bre Temel kaputan, diyordu. Almissin ikiyüz kâğıt, koymussun cepte.

Temel'in içinde bir şüphe vardı:

— Sen durup dururken insana ikiyüz kâğıt vermezsin. Kötü bir iş yapıp benim başıma iş açmayasun?

— Yok vire kardasım. Vardı benim eski pasaport, baska baska nufus kâdısı, daha birçok şey. Kaldırmısım ortadan, rahat olayım.

— Bunlara ikiyüz kâğıt vereceğine yakamaz misun ateste.

— Bire Temel, yanacak sey var, denizin dibinde gidecek sey var, sen aptal sanarsın bana...

— Yok hani bilmeden başıma bir iş açarsın diye aklıma geldi.

— Ben istemem sana fenalik yapayım. O ki fenalik yapar arkadasta, bilsin ki kendisine yapmistir.

— Haydi öyle olsun. Ama içim rahat etmiyor bir türlü. Açsaydım şu sandığı...

— Bire ben sana açma demisim?

Sansar lâfa karıştı:

— Açsan da açmasan da sandık indi denizin dibine. Bırakın artık bu lâfları. Para kazanmanın yoluna bakalım. Bak Temel, şu kuyumcu Artin var ya, çolak Artin... Büyükada'da oturuyor. Hıristoyu çok sever. Galiba akrabası da oluyormuş. Bir cumartesi akşamı bir deniz âlemi yapacağız. İnsan deniz üstünde ne kadar içse doyamaz.

Epeyce sarhoş olan Temel ağır ağır:

— Deniz şakaya gelmez, dedi. Küçücük teknede rahat durmazsınız. Ben başıma dert alamam.

— Senin hamsiden başka motor mu yok be Temel?

— Kim diyor yok diye. Deniz dolusu motor, köpek sürüsü kadar motorcu var. Beyen beyendiğine bin.

— Hele zamanı gelsin de görüşürüz.

O GECENİN SABAHI

Sabahın çok erken saatinde Bayan Seniye çocuğunun elinden tutarak semtin karakoluna gitmişti. Kadıncağızın gözleri ağlamaktan çürümüş gibiydi. Komiser muavini de geçirdiği için oturduğu yerde uyukluyor ve komiserin gelmesini bekliyordu. Saat daha yedi olmamıştı. Muavin epeyce sinirli bir sesle:

— Ne var, dedi, ne istiyorsunuz?

Kadın yeniden ağlamağa başlamıştı:

— Muavin Bey, oğlum bu gece gelmedi.

— Senin oğlun kim be hanım. Ben ne bileyim.

— Oğlum Ali.

— Ne Alisi? Dünyada kaç tane Ali var.

— Siz buraya yeni geldiniz muavin bey. Siz tanımazsınız ama Komiser bey iyi tanır.

— Nerdeyse gelir komiser. Kusura bakma. Ben çok yorgunum. İşine baksam da yarım kalacak. Şöyle otur bakalım.

Seniye hanım ancak oturmuştu ki komiser de içeriye girdi. Yeni muavin gece olup bitenleri ayak üstü anlattıktan sonra:

— Bu hanımın oğlu Ali varmış, bu gece gelmemiş, dedi.

Komiser hemen ilgilendi:

— Seniye hanım, çocuk aklı başında bir adam gibi. Hiç merak etme. En sonra ne zaman gördün?

Seniye hanım hep ağlıyordu:

— Dün sabah yiyecek parası bırakmış, ben kalkmadan evden çıkmış bir daha bu saate kadar gelmedi. Beni merak eder diye muhakkak uğrar. Mutlaka başına bir felâket gelmiştir.

— Hemen kötüye yormayın. Bir yere gidecek miydi?

— Akşam yemeğinde bana Ekrem Beye gideceğini söylemişti.

Komiser Ekrem Beyi evinde aradı. Rahatsız ettiği için özür diledi. Seniye Hanımın müracaatını işitince:

— Ben hemen aratırım, dedi.

Belki saat ancak sekizdi. Seniye Hanım evinde bekçi haber getirecek diye beklerken Ekrem Bey Taksim'deki apartımanın önüne gelmiş, binaya bir göz attıktan sonra kapıcının odasına girmişti. Adam kendisne çay pişiriyordu.

Ekrem Bey etrafa bir göz attıktan sonra:

— Ebuzer sensin değil mi? dedi.

Kapıcı korktu :

— Benim bekim, dedi. Mustafa Ebuzer.

— Bu gazete kartonuyla gazeteler kimin?

— Bir çocuk bırakmış onu emanet.

— Ali mi?

— Evet bekim. Alidir o.

— Ne zaman bıraktı bu gazeteleri.

— Dün sabah, bu vakit.

— Neye bıraktı sana?

— Her sabah bu apartmandakilere gazete getirir. Ben de dağıtırım. Dün sabah ta getirdi. gazeteleri bıraktı gitti. Yoldan geri döndü. Biri bir mektup vermiş ona. Yukarıdaki kiracılardan birine versin diye. Gazetelerini bana bıraktı. Bir daha gelmedi.

— Yukarı çıkıp indiğini görmedin mi?

— Çıktığını gördüm. Geç kalma, alış verişe gideceğim, dedim. Kapıdan verip ineceğim, dedi. Bekledim, gelmedi.

— Sonra aramadın mı?

— Hayır. Belki ben çarşıdayken gitmiştir. Ben de kasavet çektim Çocuk ekmek parası peşinde koşuyor, gazeteleri öylece kaldı.

Ekrem Bey sordu:

— Mektubu kime götürdü.

— Hıristaki efendiye.

— Bu adamı iyi tanır mısın?

— Eski kiracılardandır. Sıkıntıya düşmüştü, daireyi kiraya vermeğe kalktık. Bir yerden eline bol para geçmiş. Eski borçlarını verdi. Yeniden yerleşti daireye.

— Dün bu adamı gördün mü?

— Saat dokuza doğru merdivenlerden indi, gitti.

— Sonra gelmedi mi?

— Geldi. Arkasında bir hamal çocuk vardı. Yukarıya çıktı. Çocuk indiği zaman benden su istedi. Çok yorulmuştu. Bu kadar ağır olarak ne getirdiğini sordum. Tuğla getirmiş.

— Tuğla mı? Yukarıda yapı mı var?

— Yok beyim, daireler yepyeni.

— Ne olacakmış bu tuğlalar?

— Ben sormadım bekim.

— Bu Hıristaki şimdi yukarıda mı?

— Akşam üç arkadaşı vardı. Yediler, içtiler. Hep beraber çıkıp gittiler. Gece geldiğini görmedim.

— Gelse haberin olur muydu?

— Olmaz beykim. Her kiracıda dış kapının anahtarı var. Açar girerler. Misafir gelirse zile basarlar, ben kapıyı açarım.

— Dün başka birşey olmadı mı?

— Hıristaki efendi iki rum adamla beraber geldi. Yukarıdan bir sandık indirdiler. Bir otomobilin bagajına koyup götürdüler.

— Saat kaçtı.

— Öğleden evveldi.

— Bu Hıristakiye göz kulak ol, benim buraya geldiğimden kimseye bahsetme. O çocuk gazetelerini almağa gelirse Ekrem Bey seni aradı, hemen haber ver dersin, anladın mı?

— Peki bekim.

— Gevezelik istemez.

— Ben askerlik yapmişem Bekim.

Ekrem Bey epeyce sıkılarak apartımandan ayrıldı. Yarım saat sonra da apartımanın karşısındaki köşe başında bir boyacı belirdi. Sırtını duvara dayayıp müşteri beklemeğe başladı.

★

Gece yarısı sarhoşlar itiş kakış ayrılıp gittikten sonra Ali karanlıkta bir hayli zaman daha beklemişti. Hıristakinin kendi dairesine gittiğini sanıyordu. Bu saatten sonra kaçıp gitmek istese bile oda kapısı kilitliydi. Gidemezdi. Çaresiz oturup beklemeğe başladı.

...

Ali sabaha karşı, bir aralık uzandığı divanın üzerinde uyumuştu. Gözlerin bir gürültü ile açtı. Dairenin kapısı açılmıştı. Kalbi çarparak beklemeğe başladı. Kapının açılmasıyla Eleni'nin şarkı söyleyen sesi duyuldu. Bu şarkıyı isteksiz söylüyordu ama Ali onun kendi gelişini haber vermek istediğini anlamıştı.

Kız yatak odasının kapısını açtığı zaman az daha boynuna sarılacaktı. Kaybettiği kandan, çektiği sıkıntıdan yüzü sapsarıydı.

Kız da muhakkak sıkıntılı bir gece geçirmişti. Fakat konuşmağa zaman kalmadı. Dairenin zili çalındı.

Ali tekrar karyolanın altına daldı. Dışarıda bir münakaşa başlamıştı. Hıristo sık sık türkçe kelimeler de karıştırarak:

— Sus vire, yavaş vire, diyordu.

İkisi de salona geçmişlerdi. Eleni pek sinirlenmişti. Ali konuşmalardan birşey anlamıyordu. Fakat bu konuşmalar arasında bir iki defa kendi adının geçtiğini de farketti

Derken iş itişip kakışmaya döndü. Eleni bir iki defa bağırdı. Sonra boğuk bir hırıltı duyuldu ve Ali yere düşen bir gövdenin çıkardığı ağır sesi duydu.

Bir dakika kadar sessizlik oldu. Arkasından rumca ağır bir küfür işitildi. Yatak odasının kapısı açıldı. Hıristo Eleniyi kucağına alarak karyolanın üzerine yatırdı. Bir iki defa adını çağırdı, sarstı. Kız cevap vermedi.

Hıristo bir paniğe kapılmış olacak ki yatak odasının kapısını kilitledi, dairenin kapısını da çekti.

Ali bu adam geriye dönerse kaçıp saklanacak kadar zaman bulacağını hesaplıyarak karyolanın altından çıkıyordu ki Hıristonun yine daire kapısını açtığını duydu. Tekrar yerine saklandı. Hıristo ağır bir şeyi sürükleyerek getiriyordu. Şiddetli solukları duyuluyor, ara sıra saçmalıyordu:

— İstemezdim sana öldüreyim, diyordu. Ama sen ki epsini biliyorsun. O ki bilecek, lâzım ölsün.

BEKLENMEYEN TELEFON

Ekrem Bey masasının koltuğuna oturamıyordu. Boyuna geziniyor, sık sık telefona bakıyordu. Birçok işleri olduğu halde hiç birine elini süremiyordu.

Nihayet telefon zırladı. Telâşla koşup açtı. Fakat aradığı haber verilmiyordu kendisine. Bir başka arkadaşı, pasaport servisinden haber veriyordu.

— Ekrem Bey, Kozmo Andoniyadis şimdi telefon etti... Pasaportunu evinde aramış, bulamamış. Nufus kâğıdı da beraber kaybolmuş. Ne yapmak lâzım geleceğini soruyor.

Ekrem Bey:

— Rica ederim, dedi. Yeni pasaport için işi biraz uzatın. Zaten gazetelere ilân vermesi lâzım.

Telefonu kapadı. Rehberde Kozmo Andoniyadis'in yazıhane adresini buldu. Adam karşısındaydı. Ekrem Bey:

— Müsü Kozmo, dedi. Pasaportunuzla nufus kâğıdınız çalınmış olabilir mi?

Adam telâşla cevap verdi:

— Evde madamla çocuğumdan başka kimse yoktur, dedi. Nasıl kaybolduğunu ben de bilmiyorum.

— Evinize yabancı girip çıkar mı?

— Hayır efendim. Madam hastalıklıdır, çok sinirlidir. Onu da oğlumu da Vişiye götürmeğe hazırlanıyordum.

— Madamın pasaportu duruyor mu?

— Evet efendim. Yalnız benimkiler yok.

— Son zamanlarda evinize boyacı, badanacı, marangoz gibi bir işçi getirdiniz mi?

— Hayır efendim. Yalnız, bir hafta, on gün kadar var. Bir çekmecenin kilidini değiştirmek için Vasil usta bana bir adam yolladı.

— Kilit değişti mi?

— Evet, ama bu Vasil usta çok namuslu bir adamdır.

— Olabilir, ama yolladığı adamı tanır mısınız?

— Uzun boylu bir adamdı. Pek usta değil ama fukara adam. Takdı kilidi.

— Pasaportunuz nerede duruyordu?

— Hepsi beraber o çekmecede.

— Kilidi değişen çekmecede, öyle mi?

— Evet efendim.

— O adamı bana tarif edebilir misiniz?

— Unutmuşum efendim. Uzun boylu, sağlam bir adamdı. Arkasında işçi kılığı vardı.

— Kasketli mi?

— Evet efendim.

— Dikkatinizi çekecek bir tarafı yok mu?

— Hayır efendim, yalnız madam sinirlidir. Çıktı odadan.

— Neye sinirlendi.

— Kilidi değiştiren adamın saçı gözünün üstüne sarkıyordu.

— Siz buna dikkat etmediniz mi?

— Ben farkında olmadım efendim.

— Vasil ustanın adresini bana verebilir misiniz?

— O çok iyi adamdır efendim.

— Vasil efendiye bir zararımız dokunacağını zannetmeyiniz. Şimdilik kimseye birşey söylemeyiniz. Ben sizi arayacağım.

— Peki efendim.

Ekrem Bey telefonu kapattı. Bir sigara yaktı:

— Çocuğun hakkı var, dedi. Zavallı yavrucak, bu yaşta bir büyük adam gibi düşünüyor. Belki temiz kalbi olduğu için Allah ona yardım ediyor. Bu herif yarık kaşını saçı ile kapamağa çalışan bu herifle Sermed Beyin yazıhanesinde kilit değiştiren adam aynı olacak. İkisinin de saçları sarkıyor. Davut Efendi de bunu anlatmıştı bana.

Başını elleri arasına aldı. O birçok işleri kafasının içinde halleder, bir cinayet hikâyesini sebeplerini toparlar, ekseriya işin içinden çıkmasını bilirdi.

O böyle düşünürken en yakın arkadaşları bile ona seslenmez, rahat bırakır ve içlerinden:

— Dur bakalım, yakalıyor galiba, derlerdi.

Ekrem Bey avuçlarını şakaklarına bastırıp gözleri kapalı düşünürken yanındaki telefon çaldı. Uykudan uyanır gibi elini uzattı.

— Ben, Ekrem! dedi.

Karşısında güçlükle anlaşılan telâşlı, ince, ağlamaklı bir ses yalvarır gibi konuşuyordu:

— Ekrem ağabey, yetiş. Beni öldürüyorlar, sandığa koyup denize attılar. Şimdi Eleniyi de öldürdüler. Onu da götürecekler.

Ekrem Bey :

— Korkma Ali, dedi, neredesin sen?

— İşte oradayım. Adını bilmiyorum. Kapıcı Ebuzerin apartımanında.

— Eleni öldü mü..

Telefon cevap vermedi. Ses kesilmişti. Ekrem Bey koşarak merdivenleri indi. İlk vasıtaya atladı ve:

— Taksim'e, dedi.

Yolda trafik sıkışıklığı çok canını sıktı. Taksim'e çıkması yarım saat kadar sürmüştü. Apartımana koşarak girdi. Köşede bekleyen boyacı peşinden içeriye daldı:

— Şef, dedi. Şimdi iki adam bir ağır sandığı alarak otomobile koydular.

Ekrem Bey:

— Yürü, ne bekliyorsun? dedi. Koş, kaçırma sakın.

Boyacı boya sandığını duvarın kenarına bırakarak fırlayıp gitti.

Soğukkanlı olmak, fazla telâş etmemek lâzımdı. Ekrem Bey kapıcının odasına girdi. Adam onu hemen tanıdı.

— Buyur Bekim, dedi.

— Ebuzer ağa, şimdi buradan bir sandık götürdüler.

— Evet bekim.

— Kim olduklarını biliyor musun?

— Birisi bir Türktü. Öteki Hıristaki.

— Eleni nerede?

— Bilmiyorum efendim, evinde olacak.

— Gel benimle...

İhtiyar kapıcı onu nefes nefese takip etti. Ekrem Bey Eleninin kapısının ziline uzun uzun bastı. Aradan bir dakika kadar geçti. Sonra kapının açıldığı görüldü. Açılmasıyla beraber Ali, yüzü sapsarı... başı sargılar içinde olan Ali dizlerinin üstüne düştü. Haykırarak ağlıyordu:

— Onu götürdüler, onu sandıkla denize atacaklar. Koş Ekrem Ağabey, yalvarırım sana koş.

Ekrem Bey çocuğu teskine çalıştı:

— Merak etme, dedi. Takip ettiriyorum.

Çocuk yaprak gibi titriyordu:

— Onu, Eleniyi kurtar Ekrem ağabey. Koş, Hamsi motoruna, Temel kaptanın Hamsi motoruna koş.

Sonra daha fazla konuşamadı. Yumruklarını sıktı, dişleri kenetlendi. Yerde kıvrılıp kaldı.

TEMEL'İN MOTORUNDA

Taksi Karaköy'de, durmuştu. Başlarını köprüye çevirmiş olan motorlar, birbirlerine bağlı, sallanıp duruyor, müşteri bekliyorlardı.

Ekrem Bey gemicilerden birine sordu. Adam eliyle geriye bağlamış olan bir motoru işaret etti. Ekrem Bey:

— Temel Kaptan! diye seslendi.

Motorun baş tarafında oturan uzun boylu kemikli bir adam ayağa kalktı. Yüzü birden kızarmıştı. Ekrem Bey onun omuzuna elini koydu. Mavi gözlerinin içine baktı:

— Hıristaki sandığı nereye koydu, dedi.

Adamın yüzü bu defa bembeyaz kesildi. Karşısındakinin kim olduğunu anlamıştı. Çenesi titredi:

— Ben kabul etmedim beyim, dedi. Bir başka motora koydular.

— Çok oldu mu gideli?

— Yeni açıldılar. Sarayburnu'na varmamışlardır daha?

— Çabuk peşlerinden gideceğiz. Anlıyor musun?

— Anladım Beyim.

Ekrem Bey şoföre çocuğu hastahaneye götürmesini tenbih ediyordu. Fakat içi durmayan Ali yalvarıyordu:

— Ekrem ağabey, ayaklarını öpeyim, o kız beni kurtardı. Ben de onun kurtulmasına yardım edeyim. Ben iyiyim, bak işte bir şeyim yok...

— Pekâlâ gel. Deniz havası seni açar.

Ekrem Bey hazırlanan motora bindi. Temel Reis motoru-nu çalıştırdı, kıyıdan açıldı. Köprünün gözünü ortaladı ve süratle Sarayburnuna doğru gitmeğe başladı.

Gözü hep ilerdeydi. Ekrem Bey :

— Temel diye seslendi. O sandığın içinde ya ölmüş veya ölmek üzere olan bir insan var, dedi. Onlara yetişmek lâzım. Kaç kişi onlar?

Temel'in elleri titriyordu:

— Üç kişi beyim, dedi.

— Ben iki kişi biliyordum?

— Biri daha var. Çelimsiz bir delikanlı. Motor kalkmadan yetişti. Arif Reisle birşeyler konuştu. Adamlar münakaşa ettiler. Fakat lâf uzayınca açıldılar.

— Bu Arif Reisi tanır mısın?

— Namuslu adamdır Bey?

— Peki ötekiler kim?

— Birisi rum olmalı.

— Tanımıyor musun?

Temel kaptan sustu. Ekrem Bey :

— Kötü yolu nerede bırakıp dönersen senin için hayırlı olur, dedi.

Laz kaptan yavaş yavaş kızarıyordu:

— Bey, dedi. Ben kaçakçılık yaparım. Motorumu kiralarlar. Ne için kiraladıklarını araştırmam. Bu adamlarla iş gördüğüm oldu. Ama dediğin gibi bu yolun çıkar yol olmadığını anladım. Araba ile bana geldiler. Sandığı kabul etmedim. Bu rum herif sağlam bir ayakkabı değildir. Beş altı tane nufus kâğıdı var. Bakarsın çilingir olur, bakarsın kendisini tüccar tanıtır, durmadan Yunanistana, İtalyaya gider gelir. Ben gece geminin yolunu gözlerim, kamara penceresinden bir iki küçük paket atar. Kimse farkına varmaz. Bunları toplarım. Ertesi gün gelir benden alır.

— Hıristaki öyle mi?

Temel acı acı güldü:

— Bey desene sen çok şey biliyorsun, e, bana ne sorarsın, dönüşte motoru bağlarım rıhtıma. Kuzu gibi gelirim peşinden.

Ekrem Bey :

— Yanındaki kim? dedi.

— Mehmet diyorlar bir Türk.

— Nenin nesi olduğunu bilmiyor musun'

— Allah seni inandırsın pek iyi bilmem. Aramız pek iyi değil. Zaten yeni çıktı ortaya. Bir adı daha var, durun bakayım...

Temel kaptan düşünüyordu. Ali:

— Sansar Mehmet, dedi.

Temel başı sarılı ve rengi soluk olan çocuğa bakarak:

— Sen ne pileysun, dedi. Yoksa sen de müfettiş misun?

Ekrem Bey :

— Evet, dedi. O da bizdendir.

Ali polis müfettişliğini benimsiyerek bilgiçlik tasladı:

— Hayırsızada açıklarında denize attığın sandığı unutma, dedi.

Temel telâşla :

— Pen sanduk atmadim, dedi. Mehmetle öteki çifut attı.

— Onu da biliyorum. Sen sandıkta ne olduğunu merak ettin. Şüphelenmiştin. Ama onlar sana zaman bırakmadan sandığı denize yuvarladılar.

Temel çocuğa dalgın dalgın baktı:

— Ne vardı o sandukta? dedi.

— Ne olacak ben vardım.

Ekrem Bey :

— Biraz çabuk olalım Temel, dedi. Galiba senin motoru tanıdılar. Sandığı atmalarından korkarım.

Hakikaten Arif Reisin motoru biraz hızlanmıştı. Fakat Temel Hamsi motoruna biraz daha yol verince öndeki motorda bir kargaşalık oldu. Arif Reis Bakırköy açıklarında kıyıya dümen kırmıştı. Temel motoru dimdik üzerlerine götürüyordu. İki adam motorun arka güvertesindeki sandığı yuvarlamağa çalışıyorlardı.

Ali telâşından ağlıyor, bağırıyordu.

Temel öyle bir acı gemici ıslığı çaldı ki Arif Reis bunun ne demek olduğunu anlamış, motoru stop edivermişti. Sonra o da ik adamla itişip kakışan genç adamın yanına koştu. Eline bir gönder aldı.

Hamsi motoru artık iyiden iyiye yaklaşmıştı. Ekrem Bey arka cebinden tabancasını çekmiş, gözlerini ileriye dikmişti. Temel motoru kullanırken dişlerini sıkıyor:

— Mehmet bıçak çekti, diyordu.

Fakat Arif Reis sağlam bir adamdı. Elindeki gönderi savurduğu gibi Mehmed'in elindeki bıçağı düşürmüştü.

İşin bu hale geldiğini görünce iki adam birden sandığı bırakıp kendilerini denize attılar. Arif Reis bir kanca alarak suya saldı, fakat kaçanlar bunu hesaplamış olacaklardı ki hemen dalmış ve epeyce açıkda bir nefes aldıktan sonra yine sulara gömülmüşlerdi.

Ekrem Bey :

— Rampa et Temel, diye bağırdı. Tevfik'i alalım. Ali, sen motora geç...

ELENİ YAŞIYOR

Temel motoru Arif Reisin teknesine rampa edince Ekrem Bey:

— Atla Ali, dedi. Tevfik sen buraya geç.

İki motor biribirinden yine ayrıldı. Ali Arif Reisin motorunda kalmıştı. Hamsi motoru ile Tevfik, Ekrem Bey kaçanları yakalamak için suları araştırıyorlardı.

Ali artık onlarla uğraşacak halde değildi. Birşeyden haberi olmayan motor sahibine bağırıyordu

— Sandığı açalım, belki ölmemiştir.

Arif Reis şaşırmıştı. Ali sandığa sarılmış:

— Eleni, Eleni, diye bağırıp ağlıyordu.

Arif Reis sapsarı kesilmişti. Çocuk:

— Ne bekliyorsun, diyordu. Bu sandıkta bir kız var... Belki daha ölmemiştir.

Adam telâşla motorun kamarasındaki bir bölmeden elîne bir keser alarak geldi. Sandığın kapağının arasına sıkıştırdı, kaldırdı. Tahtalar çatırdıyordu. Nihayet kilidin dili fırladı. Kapak açıldı. Adam sandığın içindeki battaniyenin ucunu korka korka kaldırdı. Orada siyah saçlı bir baş, bir genç kız başı vardı. Gözleri kapalıydı. Uzun kirpikleri bembeyaz kesilmiş yüzüne gölge veriyordu.

Ali hıçkırarak:

— Eleni, Mermazel Eleni, ablacığım, aç gözlerini, diye ağlıyarak seslendi.

Kızın kirpikleri kıpırdadı. Kara gözleri biraz aralandı. Dudakları kıpırdadı, fakat konuşamadı. Arif Reis :

— Çok şükür ölmemiş, dedi.

Motor denizin üzerinde çalkalanıyor, akıntı ile yavaş yavaş açıklara doğru kayıyordu.

Arif Reis kızı sandıktan çıkartarak kamaradaki kanepeye yatırmıştı. Ali denizden çekilen suya mendilini batırarak kızın siyah saçlarında çitişmiş olan kanları temizliyordu.

Serin su, deniz havası kızı yavaş yavaş kendisine getiriyordu. Ali onun elini tutmuş okşuyor, bir yandan ağlıyordu:

— Eleni, korkma artık.

Kız korku içindeydi. Çenesi titreyerek:

— Ali, dedi. Kapalıçarşıda marangoz Koço var. Ona diyeceksin Eleni ölmüş. İstemis ki sen ona af yapasın. Çok, ama çok pisman olmus. Dua yapsin bana.

Ali kızın yüzünü okşayarak:

—Sen hiç üzülme, dedi. Sen ölmiyeceksin.

★

Ali bir saat sonra Kapalıçarşıda Koço'nun dükkânını bulmuş ve bu yirmi dört, yirmi beş yaşlarındaki adamın üzerine koşmuştu:

— Koço sen misin?

— Benim.

— Seni Eleni çağırıyor.

— Eleni çağırıyor? Ben tanımam Eleni.

— Koço Eleni Kalyopidis çağırıyor seni. Teyzenin kızı... Hastahanede. Çabuk ol.

Koço'nun hiddetle kızaran yüzü birden sararmıştı.

— Hastahanede?..

— Evet, seni istiyor. Çabuk ol, seni almağa geldim.

Yarım saat sonra İlkyardım hastahanesindeydiler. Doktor Koçoya tenbih etmişti. Eleniye de:

— Kalkma, kıpırdama, yarın rahat rahat konuşacaksın, demişti.

Terkedilmiş bir nişanlı olan Koço, Eleninin yanına girdi. Elini tuttu, öptü:

— Üzülme Eleni, dedi. Nişanlın olmasam da ben senin ağabeyinim.

Kızın başında buz kesesi vardı. Hiç kımıldamıyacaktı... Fakat gözlerinden akan yaşlar göz kuyruklarından bembeyaz yastığa damlıyordu. Tatlı bir sesle:

— Koçso, dedi.

Adam tıkanır gibi oldu. Kızın eline kapandı:

— Elenimu, yavrum bana.

Onu alıp götürdüler.

★

Çocuklar mahalle aralarında avaz avaz bağırarak:

— Beyoğlu cinayetini yazıyor, diye ortalığı karıştırıyorlardı. Bazı pencereler açılıyor:

— Filispit nerede oğlum, diye sesleniyorlardı.

Çocuklar daha çok gazete satmak için pek durmak istemiyor:

— Bir gazete al da Filispiti oku, diyorlardı.

Hemen hemen bir haftadır ince ve keskin sesini duymadığı için ahçıbaşı da merak ediyordu. Kapıya çıkarak çocuklardan birine seslendi:

— Ver oğlum bir gazete.

Çocuk koşmasını kesmeden:

— Yazıyor, Beyoğlu cinayetinin katillerini yazıyor, diye bağırarak gazeteyi ahçıbaşıya doğru fırlattı ve:

— Parayı dönüşte alırım, dedi.

Ahçıbaşı gazeteyi yerden alırken karşı apartımanın hizmetçisi kapıya çıkmıştı:

— İbrahim Usta, ne olmuş yine.

Ahçıbaşı kapının eşiğine oturmuştu. Hizmetçi karşıya geçerek adamın yanına gitti.

— Ne olmuş ayol, söylesene. Yine kim kimi öldürmüş?

İbrahim usta bağırdı:

— Sus be, tıkanacağım meraktan. Bizim Filispit neler yapmış?

— Oku, hızlı oku da ben de duyayım.

İbrahim Usta okuyordu. Yalnız o değil, o saatte İstanbul'da pek çok kişi, sabahın bu erken saatinde küçük gazetecinin emniyet kuvvetlerine nasıl yardım ettiğini, iftiraya uğrayan babasını kurtarmak için nasıl çalıştığını, katil ve hırsız olan Sansar Mehmed'in denizde yakalanınca herşeyi nasıl bir bir anlattığını ve çeşitli nufus cüzdanları kullanan Hıristakinin tüccar Sermet Beyi nasıl öldürdüğünü ve havaalanında nasıl yakayı ele verdiğini okuyor. Ali'nin hâlâ başı sarılı olan resmini defalarca gazete sahifelerinde seyrediyorlardı.

Mahkeme günü, şehirde ne kadar gazete satıcısı çocuk varsa Adliye binasına girmişti. Hademeler, Adliye polisleri onları dağıtmak için boşuna uğraştılar. Hamdi Baba:

— Bırakın be bizi, diyordu. Aliyi göreceğiz. Oğlan sapına kadar hafiyeymiş meğer. Borumu bu?

Mahkemede Eleninin yarımyamalak türkçe ile anlattığı olay herkesi üzüntüye düşürmüştü. Kız hem ağlıyor, hem de Hıristakinin fena bir insan olduğunu, Aliyi bayıltıp sandığa koyduktan sonra anladığını, fakat bunları polise haber vermeden kendisini de öldürmek istediğini söylüyordu.

Herşeyi inkâra kalkan Hıristaki Sansar Mehmed'in hep-

sin anlatması karşısında doğru söylemek zorunda kalmış, tüccar Sermedi nasıl öldürdüğünü anlatmıştı.

Ağır Ceza Reisi:

— Bir hakikatin meydana çıkması için bazen masum insanlar da ıstırap çekerler. Bay Davut'tan özür dileriz. Başına gelen bu felâketten sonra kendisine bir iş temini için çalışacağız, demişti.

Bay Davut artık serbestti. Alnına sürülen katil lekesi silinmiş, Adliye binasında herkes onun bu kurtuluşunu alkışlamıştı. Dünkü katil bugün bir kahraman gibiydi.

Fakat ortada daha büyük bir kahraman vardı. Ağırceza reisi mahkeme bitip suçlular hakkında kararı verdikten sonra koridorda Ali'yi bulmuş ve elini uzatmıştı:

— Seni tebrik ederim oğlum, dedi. Canını tehlikeye koydun ama bize çok büyük bir hizmette bulundun. Allah anana babana ve milletine bağışlasın.

Ali bir büyük adam gibi:

— Ben vazifemi yaptım efendim, dedi.

★

Tecrübeli ve bilgili bir muhasebeci olan Bay Davut büyük bir tüccarın yanına yerleşince ailesi feraha kavuşmuştu.

Aliye gelince o tekrar okula başlamıştı. Pazar günleri, bazen yeni dostları onları ziyarete geldiği gibi, onlar da Ekrem Beyin evine, Koço ile evlenen Eleni'nin terzilik yaptığı apartımana gidiyorlardı.

Eleni ne zaman Ali'yi görse sımsıkı sarılır :

— Sen bana kurtardın Pedimu, der. Sen bana em namusumu, em canımı, em da Koçoyu kazandırmissin. Ben sana çok sever.

Ali - avaş yavaş korkularını, çektiklerini unuttu, ona geanlı bir serüven kaldı. Ama hiçbir zaman Ekrem

— Sen hele ortayı bitir. O zaman seninle görüşeceğiz Ama bizim meslekte güçlü kuvvetli de olmak lâzım.

Dediğini hiç unutmadı.

Bir gün muhakkak haydutları, katilleri bulup adaletin pençesine teslim eden bir detektif olacaktı.

S O N

Seçme Çocuk Kitapları Serisi

KÖPRÜ ALTI ÇOCUKLARI: Üvey annesinin yüzünden evinden kaçan bir çocuğun köprü altındaki sefil yaşantısını ve sahipsiz çocukların hayat hikâyelerini anlatan bir kitap.

SOKAK ÇOCUĞU: Sosyal hayatımızın üzüntülü bir yönünü ve binlerce emsali içinden seçilen bir çocuğun macerasını güzel bir üslûpla anlatan hissî bir kitap.

BABASININ OĞLU: Tipik ailenin çocukları üzerindeki etkisini en ince ve en acıklı, yönleri ile ibret verici bir şekilde anlatan bir kitap.

HIRSIZIN OĞLU: Babasının hatasını ve cemiyetin ağır suçlamasını omuzlarında taşıma izdırabı içindeki bir çocuğun yaşantısını anlatan ibret verici bir kitap.

SERSERİ ÇOCUKLAR: Hayat şartlarının kötü bir muhite sürüklediği iyi yetişmiş ve işlerinde iyilik cevherini her muhitte kaybetmemiş çocukların yaşantılarını anlatan bir kitap.

YOLUNU ŞAŞIRAN ADAM: Sonradan görmüş bir zengin ile babasından daha olgun hayat anlayışlarını anlatan bir kitap.

ESKİCİ BABA: Fakir bir çocuğun sokakta karşısına çıkan Eskici baba ile birlikte geçen yaşantılarını anlatan hissî bir kitap.

UNUTULAN ÇOCUK: Zengin bir ailenin çocuğu iken terkedilen bir çocuğun kendi başına hayat mücadelesini ve başına gelenleri anlatan bir roman.

AH BU ÇOCUKLAR: Akıllı ve uslu bir çocuğun şımarık ve zengin çocukları arasındaki yaşantıyı ve onları doğru yola getirişinin hikâyesini anlatan bir kitap

HUYSUZ ÇOCUK: Zengin bir ailenin huysuz şımarık çocuğunun fakir arkadaşları arasındaki yaşantısını anlatan bir kitap.

Baskı : ERSÜ OFSET - Tel. 22 74 79

FİATI : 3 LİRA